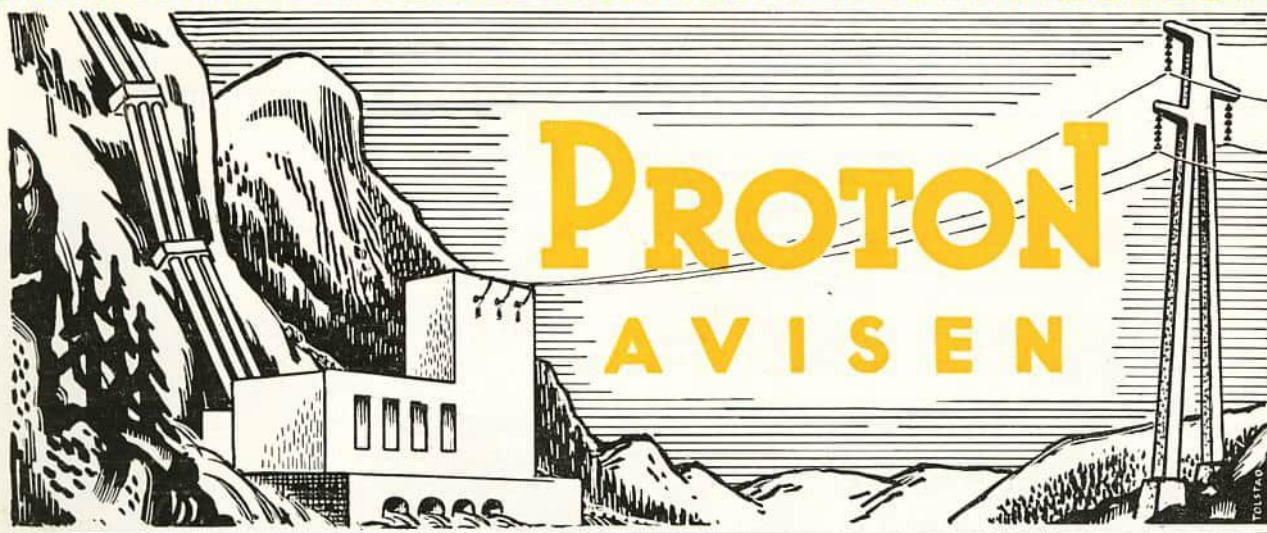
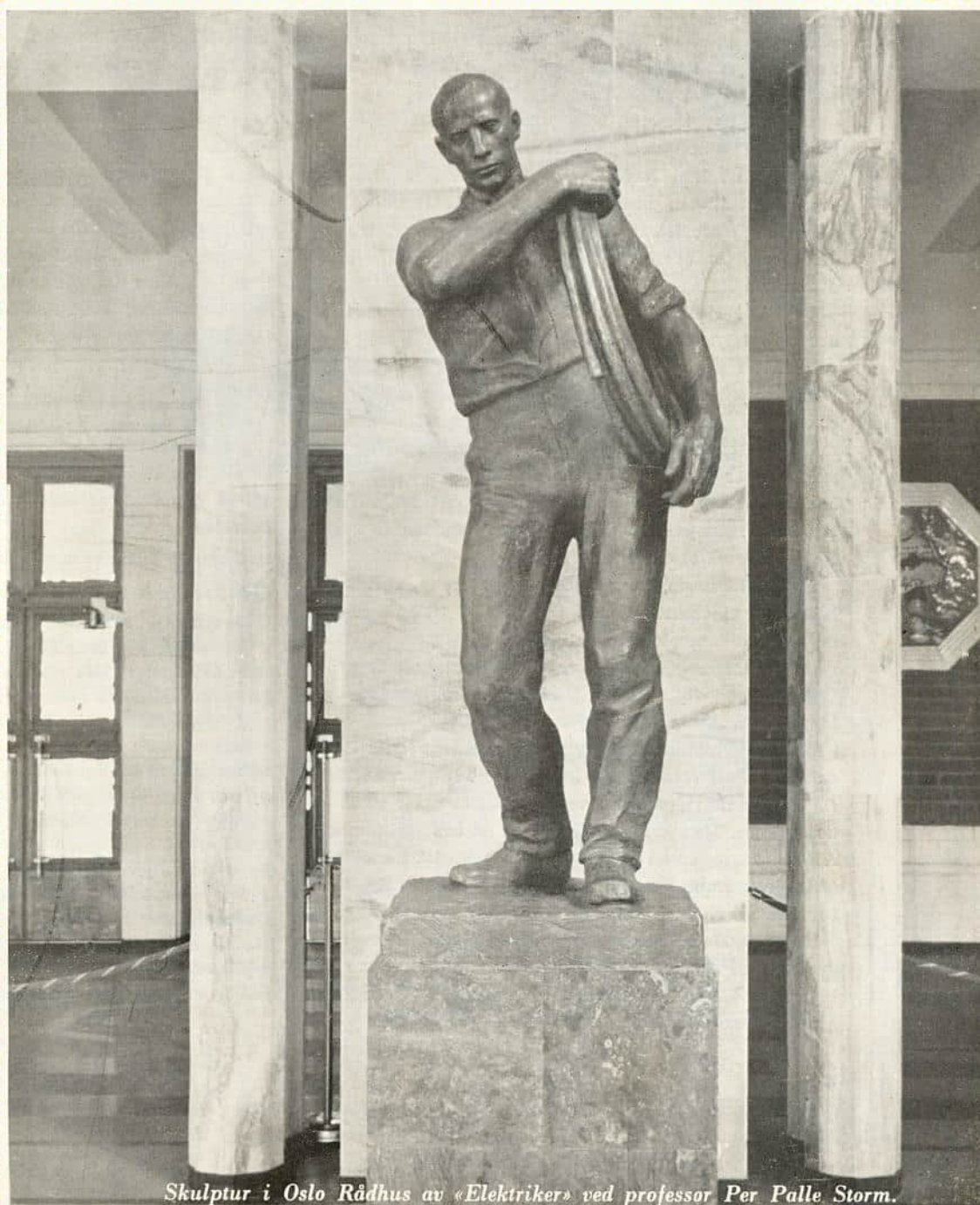




Nr. 1
April 1952
5. årg.



Skulptur i Oslo Rådhus av «Elektriker» ved professor Per Palle Storm.

Godt år for Bergens Telefonkompani med datterselskaper

3,8 millioner i overskudd. — Konsolidering av firmaene og omfattende teknisk utbygging.

Der foreligger årsberetning og regnskap for Bergens Telefonkompani Investeringsselskap A/S og dets datterselskaper A/S National Industri, A/S Proton, A/S Elektro Generator, Aksjeselskapet Nera, samt Norsk Akkumulator Co. A/S. Dette er det femte regnskap som avlegges etterat Bergens Telefonkompani gikk over til handels- og industriell virksomhet.

Det heter i beretningen at man har hatt en gunstig konjunktur i denne tid og har benyttet seg av de gode år til i så stor utstrekning som mulig å konsolidere de forskjellige firmaer. Med den utbygging av vannkraften som pågår i Norge, har man grunn til å tro at etterspørslen etter elektrotekniske artikler vil holde seg oppe enda en tid framover. Men man må være forberedt på at det også innen denne bransje vil melde seg en stagnasjon.

Til den nye industri som påbegynnes i 1952 er det bygd en del boliger i Bergen som vil koste betydelig mer enn de kan forrente. Utviklingen har ført med seg at stillingen som administrerende direktør ved Bergens Telefonkompani tapte sin betydning, hvorfor direktør *Eire* overtok stillingen som administrerende direktør i EGA.

Om A/S National Industri heter det at i 1951 ble det nye høyspennings-støtprøveanlegg på 3 millioner volt tatt i bruk. Anlegget er det første i sitt slag i Norge, og det vil være av stor betydning for å sikre selskapets posisjon når det gjelder moderne transformatorkonstruksjoner. Utvidelsen av bygninger og maskinpark er foregått programmessig, og produksjonen har økt jevnt. Materialtilgangen er for tiden tilfredsstillende, men prisene er høye. Produksjonen er nesten 2,5 ganger så stor som i 1947.

For A/S Proton, Bergen, Oslo, Trondheim, Stavanger, heter det at omsetningen i 1951 er økt til 54 millioner mot 43 millioner kroner i 1950.

EGA, Bergen og Oslo, hadde et meget godt år i fjor. Omsetningen økte fra 23 til 29 millioner kroner, og i løpet av 1951 har man mottatt den hittil største ordre i selskapets historie, nemlig likeretteranlegget for Sundalsøra til en verdi av ca. 14 millioner kroner. Direktør *L. Uchermann* fratrådte ved årsskiftet etter nådd aldersgrense. Han kan se tilbake på 42 års virksomhet i AEG/EGA og er en av pionérene i arbeidet for elektrisitetens fremme her i landet. Han etterfølges av direktør *Harald Eire*.

Om A/S Nera, Bergen og Oslo, heter det at ordretilgangen for 1951 har vært høyere enn noensinne tidligere såvel for skipsradio og radaranlegg som for gramfonavdelingen.

Norsk Akkumulator Co. A/S hadde ikke et så godt år som ventet i 1951. Årsaken er delvis at utgiftene økte betydelig da man ikke har fått kompensasjon for de dyrtidstillegg som er gitt i 1951.

Av konsernstatusen for Bergens Telefonkompani og samtlige datterselskaper fremgår det at det er et overskudd på 3 763 603,00 kroner, pluss et udisponert overskudd fra forrige år på 36 481,00 kroner. Tilsammen har man således til disposisjon 3,8 millioner kroner, som er anvendt som følger: Avsatt til pensjonskassen ekstraordinært 288 850,00 til reservefond 194 900,00, til skattefond 2 525 637, 00, disposisjonsfond 26 000,00 utbytter 360 000,00 forskning og gaver 110 000,00, mens det overføres 294 696,00 til neste år. Herav utgjør Statens andel i avsetninger til reservefond, disposisjonsfond og utbytter 134 180,00.

Selskapenes samlede omsetning er gått opp fra 88,9 til 114,9 millioner kroner fra 1950 til 1951. Antall beskjeftigede i bedriftene er nå 1949. Siden 1947 er omsetningen i alle datterselskaper økt med 174 prosent. Egen produksjon steg med 220 prosent i femårs-perioden. Omkostningene i 1951 var betydelig større enn i 1950. Dette skyldes indeksreguleringer og større arbeidsstokk, samtidig har Prisdirektoratets generelle politikk ført til en nedgang i den prosentuelle bruttofortjeneste. Til lønninger m. v. er utbetalt 18,2 mill. kroner og til skatter er avsatt for 1951 2,7 mill. kroner.

Representantskapet foreslår overfor generalforsamlingen at det utbetales utbytte med 45 kroner pr. aksje, at aksjekapitalen forhøyes fra 3 til 6 millioner kroner og at firmanavnet forandres til Bergen Industri- og Investering A/S.

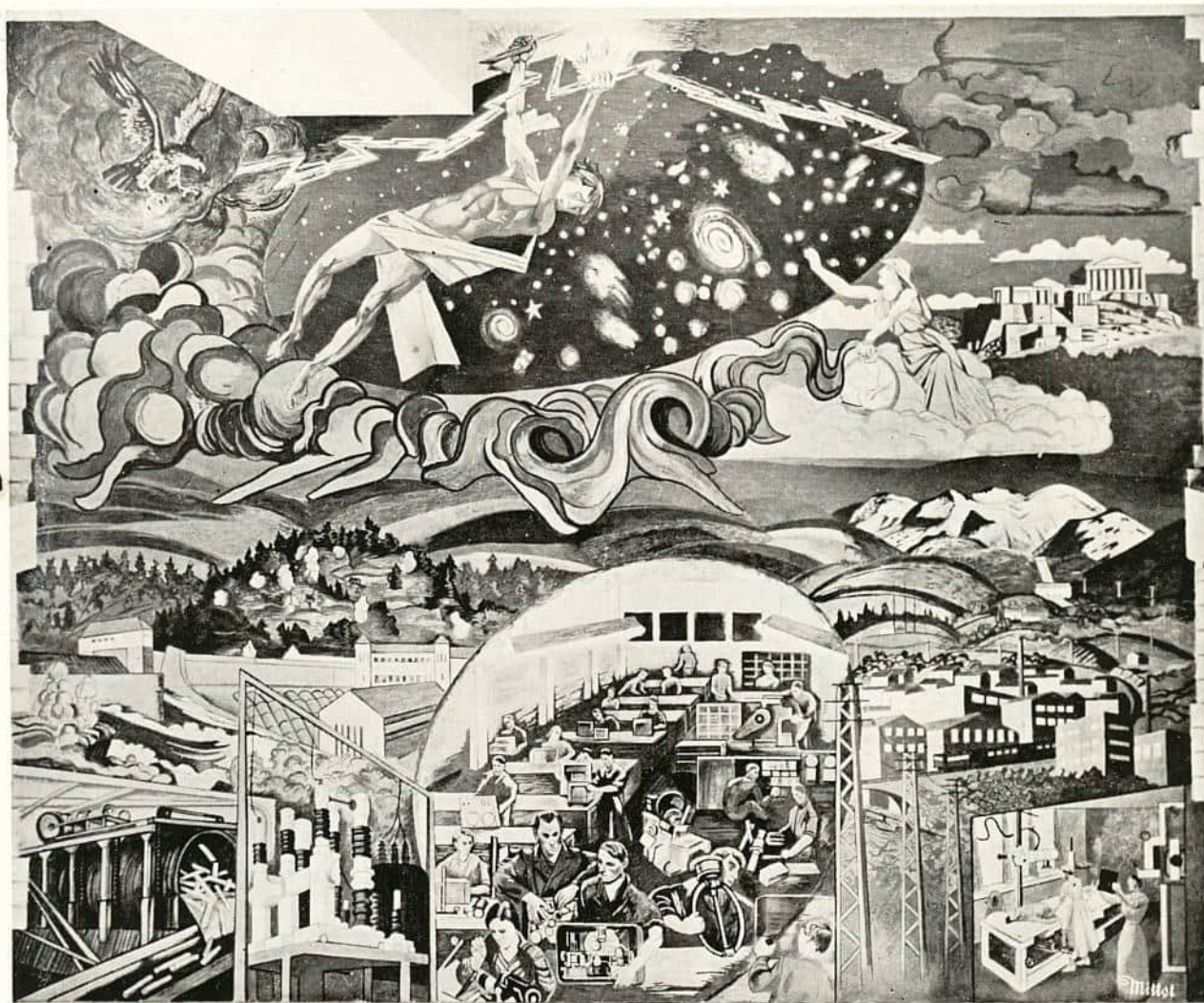
Omslagsbildet:

Den tredje skulptur i serien av billedhuggerverker med motiv fra arbeidslivet ble oppstilt i den store Rådhushallen i Oslo for 1 års tid siden. Denne statue forestiller elektrikerens. De to tidligere skulpturer som er ferdig i hallen, viser håndlangeren og stein- og jordarbeideren. De skulpturer som gjenstår i serien, er mureren, smeden og tømmermannen. Skulpturene er ca. 2½ m høye og utført i bronse. De får sin plass foran hver av søylene i hallen.

Det er billedhugger *Per Palle Storm* som utfører samtlige skulpturer. *Per Palle Storm* er født 1 desember 1910 i København og er utdannet først i Buenos Aires og senere i Oslo. Han har bl. a. utført statue av skikongen *Thorleif Haug* i Drammen, er representert i Nasjonalgalleriet og er siden 1947 professor ved Statens Kunstakademi.

Freskomaleriet i Rosenkrantzgt. 11.

Av professor Axel Revold.



Maleriet dekker ca. 30 m² veggflate i våre utstillingslokaler.

Naturligvis vil jeg gjerne gi et bidrag til bedriftsavisen for Proton. Men først vil jeg »nytte høvet« til å takke alle de funksjonærer og arbeidere jeg er kommet i forbindelse med under mitt arbeide med fresken i utstillingslokalet. For gode råd og all hjelp. At der var så kaldt så det gikk på helsen løs kan jeg ikke bebreide noen. Det får årstiden ta ansvaret for.

Ved en slik oppgave skulle en jo søke å finne en viss bakgrunn for det felles arbeide. En fellesnevner for alle. For dere som hver i sin spesialitet strever med de vanskelige elektriske problemer, er saken forholdsvis enkel. Men for oss andre er det ikke annet enn mysterier som berører alle forhold i livet. En må se elektrisiteten som vår tids avgjørende grunnlag for eksistens.

For meg har det vært viktig å gi en opprinnelig tanke for dette mysterium. I vesentlig grad vår kulturs opprinnelse. Liksom matematikken er

grunnlaget i Østerland i gamle tider, fulgte de eventyrlige drømme, eventyrene om livs opprinnelse. Særlig de gamle grekere hadde sin gudelære som ga en fullgyldig forklaring på de ting vi nu vet mer om — en tro som var nær beslektet med vår egen mytologi. Og den var åndfullt utbygget deres billedrike forklaring på den synlige og usynlige verden. Således menneskets første forbindelse med ilden. Jeg har valgt å fremstille den som lynet — lynnedslaget. Med andre ord *Prometeus* som stjeler lynet. Og så er jeg så fri å referere fra leksikon:

»*Prometeus* — den forut omtenksomme — i gresk mytologi en av titanene. *Prometeus* tok de undertrykte menneskers parti mot gudene og brakte dem ilden. Til straff herfor ble han av *Zeus* lenket til en søyle, hvor en ørn hver dag hakket i stykker hans lever, som vokste ut igjen hver natt. Forat menneskene ikke skulle få det lettere ved ildens gave, lot *Zeus* *Hefaistos* skape *Pandora* — den rikt be-

gavede — som ektet Prometheus's enfoldige bror *Epimeteus* — den etterpåkloke. — *Pandora* hadde av gudene fått et skrin (en krukke) med befaling om ikke å åpne det, men brøt forbudet. Alle lidelser fløy ut over jorden; det lyktes henne bare å stenge inne *håpet*, som derfor aldri har forlatt menneskene.

Dette er da bildets mer fantasifulle øvre del i kontrast til vårt eget daglige liv. Med noen eksempler fra Protons virksomhet — den jeg dessverre kjenner mindre til enn noen av dere lesere av bedriftsavisen.

Kunst.

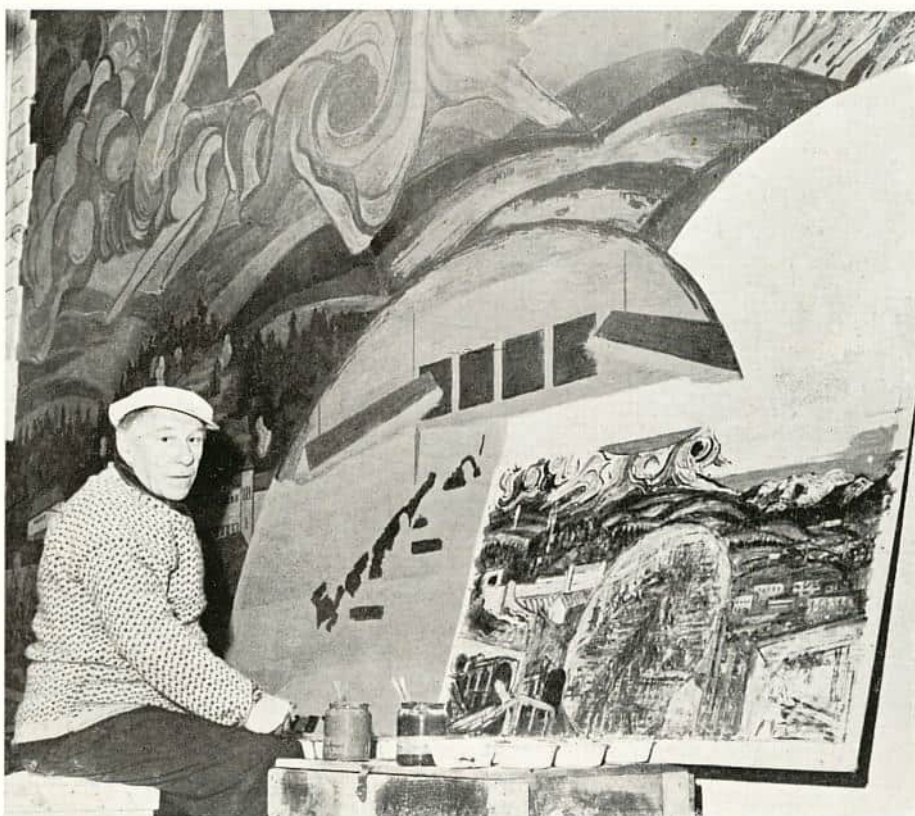
Filosofien lærer oss å forstå vår skjebne, religionen lærer oss å bære den med resignasjon; det er kunstens oppgave å forskjønne den.

E. v. Feuchtersleben.

Et kunstverk er et stykke av skapningen sett gjennom et temperament.

Emil Zola.

Professor Axel Revold.



Axel Revold fotografert under arbeidet med freskomaleriet i våre utstillingslokaler.

Maleren, professor *Axel Revold* er født 24 desember 1887 i Ålesund og er oppvokst i Narvik, der hans far drev en betydelig forretning. Hans sterkeste barndomsinntrykk er fra havet og nesten alle Revolds bilder har motiver fra sjøen, fra kysten og fra fiskeres og sjøfolks liv. Under sin utdannelse i Frankrike valte han også slike motiver. Fra 1913 er »Fiskere fra Middelhavet«, fra 1914 er »Marseilles havn« og fra 1916 fantasien »Sjømannens drøm«. Og i sine Nordlandskildringer har han utnyttet de takkede fjell, den knallblå sjø og de ornamentale former i de forkrøblede trær til kraftige bilder, som i sin energiske konturstil har en egen mandig klang.

Axel Revold ble elev av Håndverks- og kunstindustriskolen og av *Henri Matisse* 1908—09 og foretok ofte studiereiser i Frankrike, Italia og den nære

Orient. Matisse gjorde ham oppmerksom på at man kan fremstille form ved hjelp av farger alene, så slipper man å mørkne deler av bildet med skygger. Ved studiet av norsk folkekunst oppdaget Revold at bestemte fargeklanger stadig går igjen, særlig den »primære treklang« rød-blått-gult. I de gudbrandsdalske vevnader fant han en rikt variert bruk av denne treklangen. Dette viser at gjennom århundrer har fargebruken i Norge vært en fullt bevisst kunst, ikke avhengige av slike foranderlige faktorer som smak og mote, men fast forankret i en lovmessighet.

Revolds store historiske innsats i vår kunst er først og fremst at han har lagt grunnen til det dekorative romsmykkende freskomaleri i Norge, et område av moderne kunst som etter alt å dømme betyr en varig berikelse av verdenskunsten og som

har økt interessen for og forståelsen av de dekorative verdier i kunsten i vide kretser. Styrket i sin følelse for flaten gjennom sin skole hos Matisse og beriket i sin form og romfølelse gjennom sine kubistiske studier under den første verdenskrig, var Revold den rette mann til å utforme den nye dekorative flatestil i stort format som rommet krevde. »Ismene« gjorde kunsten til fri forskning, til et område for spesialister. Revold har arbeidet på å gi kunsten tilbake sin samfunnsmessige stilling, gi den konkrete oppgaver som den hadde det før den franske revolusjon. I 1918 vant han konkurransen om utsmykning av Bergens børs og her velger han for første gang i Norge den egentlige freskoteknikk, som han under studier i Paris og Italia hadde satt seg inn i. De 10 store felter er fylt med levende og klart illustrerende scener fra Bergens næringsliv: Nordlandsfiske og jektereise, jord i Amerika og tropisk urskog antyder bakgrunnen, og så samles fremstillingen i en rekke livlige og kraftig komponerte bilder av livet og travelheten på Bergens våg, samtidig som han gir utviklingen fra seilskutetiden til det moderne dampskip. Arbeidet med utsmykningen varte fra 1918—1923 og her fikk han for første gang anvendelse for sine erfaringer om lov-messighet i fargen, og for sin forenklete tegnemåte i dekorativt øyemed. Med denne oppgave hadde kunsten for ham inngått direkte forbindelse med det praktiske liv. Den hadde påtatt seg *»å fullstendig gjøre en arkitektur, som i sin hjemløse stil er utilstrekkelig for mennesker i dag«*, som han selv skriver.

I forbindelse med sine første dekorative arbeider skrev Revold:

»Det har vært sagt som en bebreidelse mot denne form for maleri at den er for refleksiv, for ut-spekulert i forhold til tidligere generasjoners temperamentsmaleri; men heri ligger nettopp dens fremtid, at den som et direkte brukbart middel i arkitekturens tjeneste har sin fast gjennomførte idé i hvert enkelt tilfelle.«

Høsten 1924 var det Axel Revold åpnet sin malerskole. Han var de unges beundrede forbilde, sammen med Per Krogh og Henrik Sørensen, og begivenhetene kom til å danne epoke i norsk kunst. Med Revolds kunst og personlighet som kjerne utkrystalliserte det seg i løpet av få år en retning som uten å være særlig doktrinær likevel viste tydelige fellesdrag, og som kom til å dominere utviklingen i omtrent hele resten av mellomkrigstiden. At nettopp Revold kom til å bli den samlende skikkelse var naturlig. Hans kunst hadde i rendyrket, en kunne nesten si pedagogisk tilrettelagt form akkurat også det som kunne tilegnes av andre. Bergens-freskene viste hvordan selv en stor flate kunne gjøres levende, dynamisk uten at en behøvde gripe til det litterært betydningsfulle, hvordan billedrom er noe annet enn illusjonistisk rom, hvordan romlighet kan skapes uavhengig av både luft- og linjeperspektiv ved hjelp av bestemte form- og fargesammenstillinger og planteforskyvninger, og hvordan denne måte å skape rom på har den store fordel framfor den illusjonistiske at den ikke slår hull på veggen, tvert imot betoner den og derved har mulighet for å bli en virkelig dekorativ monumentalkunst. Nett-

opp i de årene da våre arkitekter holder på å finne fram til et moderne grunnlag for byggekunsten, blir igjen malerkunstens tilknytning til arkitekturen etablert. I Revolds skole ble begreper som omvendt perspektiv, utbredning og kubisering av organiske former realiteter for de unge, likeså den rene farges evne til å modellere en form og de harmonilover fargen må følge for å nå et maksimum av uttrykkskraft og dekorativ virkning. Det var Cézannes store nyoppdagelse i fargens verden som nå formulert av Matisse i hans trefargeklanger og formidlet av Revold, for alvor slår ned blant de unge. Den store Matisse-utstillingen i Nasjonalgalleriet i desember 1924 kom som en bekreftelse og oppmuntring for mange av dem. Dette fargesynet gir seg sitt mest iøynefallende utslag i forkjærlighet for den primære treklangen rødt-blått-gult, som så å si blir hele skolens kjenningsignal. I sin kraftige durklang virker den hjemlig fortrolig, den har tilknytning til norsk folkekunst, til tepper og rosemaling, og gir modernismen hos de unge en fast forankring i vår nasjonale fargetradisjon. Ikke minst det norske ved Revolds kunst, den freidige syngende fargen, den knappe og kantede formen, talte til de unge i et språk som vakte resonans dypt i deres sinn.

Både av det første elevkullet fra Revolds private malerskole og av dem som kom til mens han i 1925—1940 var professor ved Statens Kunstakademi, har mange vunnet et kjent navn.

Av andre verker som Revold har malt kan nevnes freskene i Herslebs skole (1927), Ullevål sykehus (1929), på Deichmanske bibliotek (1932), på Universitetsbiblioteket (1933) og den oljemalte takdekorasjon i Haslum kirke (1925). En rekke av hans staffelmalerier finnes i Nasjonalgalleriet.

Og til rekken av sine mange arbeider har Revold nå føyet sin store freske i Protons lokaler.

Utnevnelse.

I firmaets generalforsamling den 25. mars ble besluttet å utnevne kontorsjef Knut Astrup til disponent i vårt firma.

MEGET UNG MANN

Jenta var forførende vakker. Det fantes ikke antydning til synd i blikket da hun så på den unge mannen som hadde fulgt henne hjem og sa at han kunne bli med opp og drikke en kopp kaffe.

— Nei takk, sa den unge mannen. Drikk jeg kaffe på denne tiden av døgnet, kommer jeg til å ligge våken hele natta.

FOTJENGER BLANT SYKLISTER

I det danske bladet »Den unge trafikant« finner vi denne utmerkede replikk: — Jeg gikk ud paa gaden. Saa kom en cyklist imod mig. Jeg gikk til side. Saa drejede han til samme side. Jeg gikk til den anden side, han fulgte efter. Saadan blev vi ved et stykke tid. Saa brølede han: »Staa stille«. Saa stod jeg stille, og saa kjørte han mig over«.

De Olympiske Vinterleker 1952.

Når man setter opp statusen for vinterlekene, kan man trygt slå fast at det veldige arrangement er brakt i land på en måte som har kastet glans både over Oslo og landet. Vi gjenerobret vår posisjon som verdens ledende vintersportsnasjon og vi tar utlandets dom som et tegn på at vi var verdig den tillit man viste oss, da vi ble overlatt arrangementet av de VI Olympiske Vinterleker. Det hele ble en enda større suksess enn noen hadde våget å regne med.

Avisene har i vinter vært fulle av olympiastoff og aldri har vi vært så enige om at nettopp dette stoffet var både spennende og morsomt. Aldri har vel en olympisk by vært så sterkt engasjert i lekene som Oslo var det. Byen ble fullstendig dominert av den internasjonale olympiske komité, av våre egne idrettsledere og de aktive, som allesammen viste en slik rutine i opptreden og smidighet i forhandlinger, at en storpolitiker måtte undre seg over hvor all denne kunnskap var kommet fra. Men våre idrettsledere kan dette med å lage vei i vellinga i sivile arrangementer, utstillinger, parader, folkemøter og sammenkomster. Kan vi overhodet i vårt kulturliv vise et eneste område hvor nordmenn opptrer så samlet og med nesten pinaktig nøyaktighet gjennomfører et tiltak som vi gjør det under et Bislettstevne eller Holmenkollrenn?

Vi fikk anledning til å vise verden hele vårt vintersportsmiljø, vi fikk juble for selve idrettsfesten, slik vi så det under Bislett-løpene når tribunene fyltes av tusener av eksperter fra alle klasser av folket, mennesker som hadde respekt bare for det ene: fair play. Den beste skal vinne! Hvilken betagende virkning hadde ikke oppmarsjen på Bislett der 30 nasjoners representanter sto under vaiende flaggduker, og det ikke var en mislyd. Jubelen fra tribunene slo imot dem og ingen kunne si akkurat hva den gjaldt, om det var flaggene, stemningen, holdningen, ungdommen eller kanskje enkelt at de sto der. De sto der og jubelen brakte dem tettere sammen. Det var ikke mennesker på vei fra en

krig som de hatet, inn i en ny som de fryktet. De var venner og kamerater som skulle møtes i skiløypene og på skøyteisen og vise hva de dudde til, hva trening og vilje og dyktighet kunne skape av resultater i kappestriden mellom all verdens ungdom. Den internasjonale olympiske komité har knyttet forbindelser hvor nasjonene politisk ikke har kunnet rekke hånden til hverandre. Båndene som binder, er ofte i tynne laget, men de er der og gir løfter i fremtiden. Lekene ga tusener av oss næring til et håp som verden i dag sulteforer. Håpet om at folkene engang skal kunne møtes som venner og la gleden over å oppleve hverandre skylle bort hatet og angsten og fortvilelsen. Ikke minst av den grunn var det viktig at vi hadde et olympisk arrangement, som satte fart på humøret og initiativet.

De olympiske vinterleker har fått karakteren vellykket — og vi skulle gjerne se dem som klarte å gjennomføre den store oppgaven bedre. Oslo var i nesten alle henseender moden for oppgaven — og vi har hatt en lykkelig hånd. Fra fjern og nær har ungdom møttes til fredelig dyst, i styrke og sunnhet, i åpent kameratslig samvær. Rankhet og spenstighet, vilje og ærlighet har bøydd seg og føydd seg til en harmoni som har lyst som selve olympiaflammen. Idrettsplassene har holdt mål, både som tribune og arena og Holmenkollbakken har slått sine egne rekorder som samlingssted for alt folket. Og med hensyn til idrettsplasser er det Proton kommer inn i »lyset«. Vårt firma fikk den store glede å være leverandør av det store belysningsanlegg på Bislett og som også ble ett av lekenes store attraksjoner. Videre leverte vi høyttaleranlegg til Bislett idrettsplass, Jordal Amfi, Holmenkollbakken, Rødkleiva, Norefjelløypa, Bobsleighbanen og hadde også betjeningen av disse anlegg i den tid lekene varte. På denne måte fikk Proton også være med å prege det tekniske arrangement under de VI Olympiske Vinterleker og vi er både gla og takknemlig for det.

Bisletts nye belysningsanlegg.



Bislett i flomlys under De Olympiske Vinterleker.

Det er jo kjent både vidt og bredt at vårt firma har levert det flotte belysningsanlegget på Bislett Idrettsplass. I den anledning er det blitt sagt og skrevet så mange superlativer av lovord om anlegget at vi gjerne vil fortelle firmaets medarbeidere en del om anlegget og dets utførelse. Overingeniør R. Eger har vært leder for anlegget, som vi har en mistanke om har vært hans store hjertebarne i den senere tid. Vi kan godt forstå at arbeidet har vært meget interessant og lærerikt, idet anlegget i sin utførelse betegner noe helt nytt på området. Følgelig har vi da oppsøkt Eger for å få en rekke opplysninger og som vanlig var han straks villig til å svare på våre spørsmål og skaffe oss de opplysninger vi ønsket.

— Ja, Eger, når vi nå har fått de olympiske vinterleker litt på avstand, kan De så gi oss en så omfattende beskrivelse som mulig av lysanlegget på Bislett. Vi tror alle i firmaet er krye av denne levering og gjerne vil fortelle venner og bekjente detaljer om dette anlegget

— Vel, det kan være mangt og meget å fortelle i den anledning. Det er sikkert mange i firmaet som engang under de Olympiske Vinterleker i Oslo hadde anledning til å overvære et aftenstevne i kunstig belysning på Bislett Stadion. Allerede lenge før man kom inn på banen, la man vel merke til det nye flomlyset fra lyskasterne på de 20 høye stålør-mastene.

Uten å sjenere den omkringliggende bebyggelse tjener denne belysning sitt formål og gir dertil hele Bislettområdet ved sin illuminasjonsvirkning et overdådig, internasjonalt preg. Da det ble besluttet å anskaffe et slikt belysningsanlegg, ble det protestert kraftig i pressen fra banens nærmeste naboer. Protestene er imidlertid forstummet etter at anlegget er ferdig, og dette skulle da kunne tas som tegn på at løsningen er vellykket. Man kan fristes til å tro at naboene nå meget ugjerne ville unnvære dette anlegg, som skaffer dem den beste, blendfrie oversikt («fra oppvarmet orkesterplass») over hva der foregår av store ting på banen.

Passerer man inn gjennom en av portene til tribuneplass, blir man straks slått over den gode oversikt man har over hele baneområdet, men så har der da heller ikke vært vist smålighet når det gjelder strømforbruk og arrangement i det hele tatt.

Brukstiden for et sådant belysningsanlegg er jo kort, og det anvendes på en tid av døgnet da verkets nett ikke har sine belastningstopper. På den annen side er de arrangementsmessige fordeler ved et sådant anlegg, når det avholdes større stevner nesten ved alle årstider, så store at merinntektene i løpet av få år vil kunne inntjene anleggsomkostningene. Man vil således få en usedvanlig rask

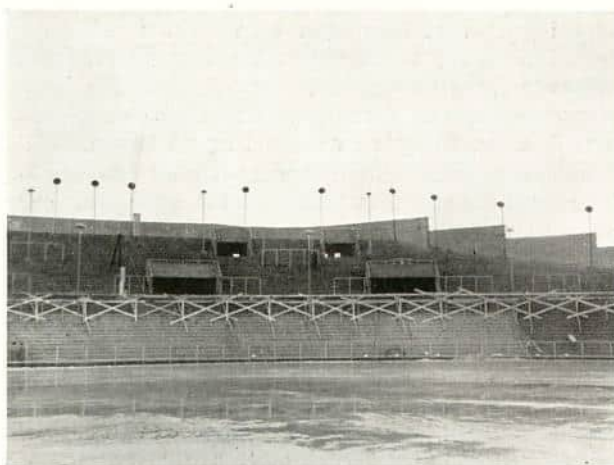
amortisering av de anvendte penger. Anlegget kan brukes med $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$ og full styrke, og er da også ved de to reduserte wattforbruk vel egnet til bruk på alminnelige publikumsdager, og det gir derved sportsfolk i alle aldre anledning til å drive idrett og skøytesport etter mørkets frembrudd. Betydningen herav må ikke undervurderes.

Bislett stadion har i omkring 15 år hatt kunstig belysning, således at ettermiddags- og kveldsstevner lenge har vært holdt i flomlys, og publikum har derfor også før kunnet glede seg over å kunne drive skøytesport om vinteren og friidrett i sommerhalvåret på en tid av dagen som ikke er opptatt med vanlig arbeid. Tidligere, d. v. s. inntil nyttår 1951, var belysningen arrangert med vanlige, store glødelamper i dypstrålere montert på en rekke spenn over baneområdet. Med denne belysningsart kan man oppnå ganske bra resultater for vintersport, men den er ubrukelig for sommersport som fotball og friidrett. Det var derfor nødvendig på Bislett å demontere det hele anlegg om sommeren.

For å tilfredsstille de store krav til belysningen som må stilles for en olympiade, holdt det tidligere anlegg på Bislett ikke mål med hensyn til belysningsstyrke, jevnhet, riktig lysinnfallsretning, lett-vint utskiftning av lamper m.m., og disse ting i forbindelse med ønsket om å få et permanent, godt belysningsanlegg, brukbart til alle årstider og for alle sportsgrener, gjorde at Olympiakomiteen gikk til anskaffelse av det nye anlegget.

Det kan være av interesse her å hitsette et lite regnestykke med hensyn til hvor mange dypstrålere med 1000 W lamper hengt i spenn over banen, som ville ha vært nødvendig for å oppnå samme belysningsstyrke som ved det nye, nå ferdige anlegg, og man kommer da til et antall av ca. 265 stk. Man kan lett tenke seg hvilket forvirret inntrykk banen ville gi ved et sådant arrangement. Videre ville utskiftningen av lamper være temmelig vanskelig, og demonteringen om sommeren samt lagring av materiell ville by på uoverkommelige vanskeligheter.

Alle disse ting, samt en rekke andre forhold m.h.t. den estetiske utførelse, div. krav til en regulerbar og dog hele tiden tilstrekkelig jevn belysningsstyrke, blendfrihet etc., samt kjennskapet til



Provisoriske trekonstruksjoner for transport av de tunge master.



Mastefoten av stålstøpegods hvor man ser heiseanordningen og toppen av fundamentet.

at der besto muligheter for leveranse av et, ennå for slike anlegg uprøvet, svensk system basert på anvendelse av høye, slanke belysnings-rørmaster, som etter vår mening var utmerket egnet i dette tilfelle, gjorde at vi brakte det radikale forslag til belysning således som publikum opplevet den ved åpningen av Olympiaden.

En mastenhet består hovedsakelig av fire forskjellige deler, nemlig:

1. Det solide jernbetong fundament, 70×70 cm, som føres gjennom de støpte tribuner og ned i bakken nedenunder. Fem av mastene som er plassert på taket over den ene langsides tribuner, er imidlertid solid forankret i bakkant av dette taks egen betongkonstruksjon.
2. Foten for masten, utført av støpestål med solid flens for fundamentboltene, påmontert sikringsboks, innmontert heiseanordning, samt aksel som omdreiningspunkt for den høye rørmast, idet denne kan legges ned på lignende måte som en flaggstang. Det siste er en av systemets store fordeler både ved reisningen og ved eventuell senere nedtaking for reparasjon.
3. Rørmasten selv, som alt etter hvor den er anbrakt er henholdsvis 26, 25 og 20 m lang, i utførelse av krom-molybden-legering (Stato 5), som for øvrig brukes for flykonstruksjoner. Rørmasten har en maks. diameter nederst av 216 mm (tykkere rør fabrikeres ikke i Sverige). De er for øvrig heltrukne med avtrappninger oppover, har forskjellig godstykkelse minskende mot toppen, og de enkelte rørlengder er sveiset forsvarlig sammen. Vekten ble således gjort minst mulig, og masten fikk på grunn av den minimale diameter et slankt, elegant utseende.



Masten prøvebelastes i horisontal stilling uten understøtning for oppheising.

Beregningene viste at det ikke var mulig å plasere mer enn 12 lyskastere på toppen, og på denne måten fremkom mastantallet 20 stk., som imidlertid viste seg å være meget passende for de stedlige forhold, og en forutsetning for overalt å oppnå en jevn, blendfri (ved mest mulig nedadrettede lyskastere) og nærmest mulig ensrettet lysinnfallsretning i omkring 90° vinkel med banekanten for alle lyskasterne. Mastene kan motstå en orkan på 45 m/sek. med samtlige lyskastere på toppen, og beregningen viser da at toppen kan svaie i alt 2,5 m til sidene målt mellom ytterstillingene. Under de vanlige her forekommende stormer vil mastene imidlertid ikke svaie mer ut til siden enn en lyskasterbredde eller ca. 0,5 m.

4. Stativet for lyskasterne med en spesiell patentert konstruksjon av mastens topp, som sikrer riktig stilling av lyskasterne i forhold til banen, og riktig innføring i den 6-polige koblingskontakt.

En detaljert videre beskrivelse av de overveielser og beregninger som ligger til grunn for utførelsen av anlegget og dets enkelte deler, ville her føre for langt, men for oversiktens skyld kan en nærmere spesifikasjon vel være av interesse.



Reising av mast (plasert i bakkant av taket over tribune) ved hjelp av spesialkonstruert reisemast festet til stålstoefoten.

Alminnelige data:

Antall lysmaster	20 stk.
Master på hver langsider	5 »
Master i hver sving	5 »
Masthøyde for 5 master på langsider ved klubbhus	25 m
Masthøyde for 5 master på tak av overbygget tribune	20 »
Masthøyde for 10 master i de to svinger	26 »
Midlere lyspunkthøyde over banen for mastenes samtlige lyskastere	30 »
Horizontal avstand til mastene fra banekant, langsider	12 »
Horizontal avstand til mastene fra banekant, svinger	10 »
Horizontal avstand mellom de 20 master	24—26 »
Antall lyskastere pr. mast	12 stk.



Nedheist stativ med 12 Westinghouse lyskastere. Ved siden overingeniør R. Eger.

Antall skrå lysarmaturer med horisontal underkant for reflektoren, plassert i forkant av tak over tribune på den ene langsider (for opphevelse av slagskyggene fra dette tak)	30 »
---	------

Elektrotekniske data:

Samlet nåværende wattforbruk	300 kW
Med følgende fordeling:	
Master A1—A5 på klubbhussider, 60 lyskastere à 1500 W	90 »
Master B1—B5 i søndre sving, 60 lyskastere à 1000 W	60 »
Master C1—C5 på tak av overdekket tribune, 60 lyskastere à 1000 W	60 »
Master D1—D5 i nordre sving, 60 lyskastere à 1000 W	60 »
Skråarmaturer E1—E30 i forkant tribune-tak, 30 stk. à 1000 W	30 »

Tilsammen 300 kW



De 30 skrå lysarmaturer i forkant av tak over tribune. Disse har til oppgave å oppheve skyggene som taket bevirker på banen for lyset fra mastene (plasert på taket og i bakkant av dette).

Wattforbruket kan om ønskes økes til 390 kW ved å forsyne de 180 lyskastere på mastene B1—B5, C1—C5 og D1—D5 med 1500 W lamper istedenfor 1000 W lamper. Kablene er dimensjonert med henblikk herpå.

Reguleringsmuligheter:

	full styrke	2/3 styrke		1/3 styrke	
		m 1/1 E1 - E30	m 1/2 E1 - E30	m 1/1 E1 - E30	m 1/2 E1 - E30
Armaturer E1—E30	30	30	15	30	15
Lysmaster A1—A5	90	60	60	30	30
» B1—B5	60	40	40	20	20
» C1—C5	60	40	40	20	20
» — D1—D5	60	40	40	20	20
tils. kW	300	210	195	120	105

Apparatanlegget er plasert i et nytt rom under tribunen ved Maratoninngangen i syd. Her er montert et støpejernskapslet fordelingsanlegg med kontaktorer for hver utgående kabel, og betjeningen av disse kontaktorer skjer ved hjelp av en liten brytertavle i klubbhuset, samt ved de mellom klubbhuset og apparatrommet opplagte styreledninger. Til mastene utgår i alt 8 jordkabler type NKBA 3×70 , 3×35 , og 3×25 mm², forlagt i kabelgrøfter under tribunen. Videre er opplagt 2 jordkabler 3×16 mm² til forkant av taket over tribunen på vestsiden, hvor de 30 skrå lysarmaturer er anbrakt. Der er også opplagt en egen jordkabel 3×10 mm² til 3 stikkkontakter plasert i forkant av tribunetaket for bruk til to stillbare 2000 watt

lyskastere, som tenkes brukt under oppvisninger, og som også henhører til vår leveranse.

Etter at anlegget var ferdig montert, ble det foretatt nøyaktigst mulig innstilling av lyskjeglen fra alle lyspunkter for best mulig å tilfredsstille de belysningstekniske krav som er nevnt før. Det ble mange kalde netters arbeide. På viktige steder av banen ble det til slutt målt belysningsstyrker på over 300 lux, mens den midlere belysningsstyrke var omkring 200 lux. Disse verdier varierte imidlertid fra time til time og fra dag til dag med nettspenningen. Det hadde derfor liten hensikt å ta opp et nøyaktig belysningskart (isoluxkart) over hele banen.

— Når og av hvem ble bestillingen gitt?

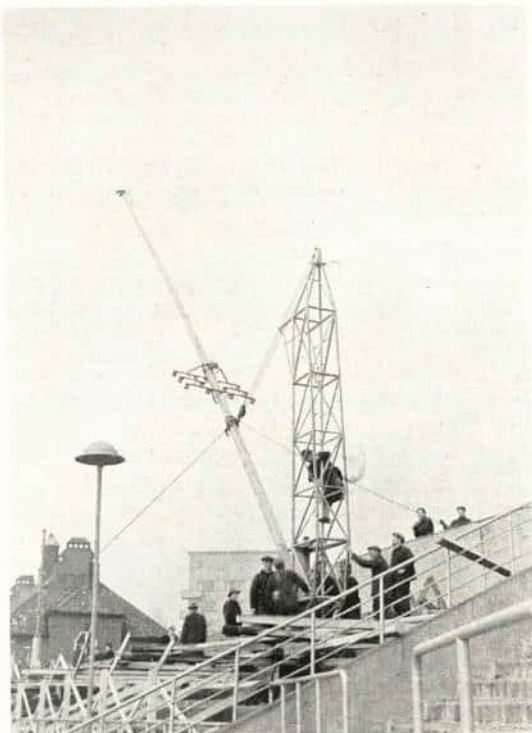
— Den endelige bestilling kunne vel ikke sies å foreligge før i slutten av juli 1951 etter Formannskapet behandling av saken, men ca. 1 mnd. før dette var det foretatt viktige forberedende arbeider men hensyn til projektering av anlegget og masteleveransen samt levering av lyskasterne. Dette var i det hele tatt avgjørende for å få anlegget ferdig i rett tid.

Bestillingen ble gitt av Oslo kommunes komité for de VI. Olympiske Vinterleker, Oslo 1952, gjennom den elektrotekniske konsulent — siv.ing. A. Henden, Oslo. Primus motor i Olympiakomiteen for istandbringelsen av bestillingen var ingeniør P. Jaabæk.

I løpet av høsten var meget av det forberedende arbeide, fundamenteringsarbeidene og det meste av kabelarbeidet utført. Det egentlige arbeide tok imidlertid først riktig fart i den kalde vintertid etter at mastene ankom her omkring nyttår. Arbeidet ble i sin helhet avlevert i rett tid i uken før Vinterlekenes åpning.



De 5 master plasert på taket i bakkant av dette.



Reising av mast på klubbhussiden.
Reisemasten sett fra den annen side.

— Hvem var så underleverandører?

— Mastene ble levert fra Uddeholms Aktiebolag og fabrikert i Hagfors og Storfors jernverker i Värmland etter tegninger utført i samarbeide med oss av patentinnehaveren — ingeniør Henry Sundström.

Lyskasterne på toppen av mastene er levert av Westinghouse i Cleveland, U.S.A., og lysarmaturene i forkant av baldakinen av Haweka, Rotterdam.

Fundamenteringsarbeidene ble utført av F. Selmer A/S, Oslo, og Oslo Lysverker besørget transporten av mastene fra Grefsen st. til Bislett og satte disse opp på fundamentene. Under oppsetningen var ingeniør Sundström til stede. Han var natt og dag på ferde og ytet uvurderlig god støtte under denne vanskelige del av arbeidet.



Westinghouse lyskastere på taket over tribunen
klar til oppsetning.

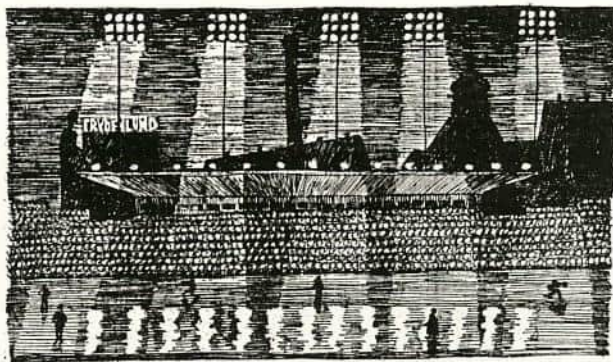
— Var det mange vanskeligheter med arbeidet?
— Egentlig var det ikke flere vanskeligheter enn de vi visste om og hadde regnet med da vi påtok oss arbeidet. Leveringstiden var usedvanlig knapp. Vi hadde helst sett at den hadde vært 6 mdr. lenger. Videre ble en vesentlig del av arbeidet utført på en tid av året da sådanne utearbeider er vanskelig å gjennomføre. Vi var imidlertid i år begunstiget av gode værforhold og vi tenkte ofte på hvilke vanskeligheter vi ville ha hatt å kjempe med hvis vinteren hadde vært som for et år siden. Allting klaffet m. a. o. bra, og noe uhell hadde vi heldigvis ikke.

Jeg anser det for å ha vært et meget interessant og betydningsfullt arbeide, og vi har høstet rike erfaringer for denslags utendørs anlegg.

Jeg vil fremheve det dyktige arbeide som er gjort av vår installasjonsavdelings folk, og jeg går sikkert ikke noens ære for nær når jeg spesielt nevner det påpasselige og alltid våkne medarbeiderskap fra ingeniør Myhre. Videre må nevnes den til forskjellige tider skiftende montørstab, hvoriblant 5—6 montører fra E. G. A. ved det avsluttende arbeid, under ledelse av vår bas — montør A. L. Eriksen. Det var en fornøyelse å ha med dem å gjøre alle sammen.

— Vel, De skal ha takk for opplysningene. De og alle Deres medarbeidere har sikkert følt den tilfredsstillelse som følger med et vel utført arbeide. Vi må gratulere med suksessen og håper at fremtiden må by på flere lignende og interessante oppgaver.

Hva pressen sa om lyset på Bislett.



Bislett som Dagbladets tegner så den.

Aftenposten:

De veldige lysmassene tegnet hver eneste detalj dagklart frem. 300 000 watt over Bislett glitret som diamanter på natthimlens floyelsbunn.

Tusener og atter tusener fylte tribunene, trutt og taktfast sto de der i timevis med blikket festet mot gigantspeilet, badet i flombelysning som en funkende edelsten i glitrende projektorlys.

Niff i radio:

Lyset er så godt at man faktisk kan kjenne igjen folk på den andre siden av banen.

Her er lyst som det flotteste solskinn.

Arbeiderbladet:

Tyve master med tolv lysende diamanter på hver legger nesten solskinn over banen.

Bisletts 300 000 watt var tent og sendte sine lyskaskader over den olympiske skøytearena lenge for publikumsmassene hadde fylt de store tribunen.

Og de som var på plass i god tid fikk høve til å gjøre interessante refleksjoner, med tankesprang både framover i tida — og bakover.

Den praktfulle olympiske skøytebanen var blende i mer enn en forstand. Flomlyset var på samme tid lys og illuminasjon. 25—30 000 tilskuere, delvis på plass, delvis stimlende fram til sine plasser, ga bildet liv, og den stålgrå skinnende isen stemte forventningene høyt til dagens olympiske konkurranse: 1500 m løp på skøyter.

Hvordan hadde noen kunnet hevde — tilsynelatende i ramme alvor — at Bislett ikke skulle være verdig nok, kvalifisert nok som bane for olympiske skøyteløp?

Men la oss heller se framover først, la tanken en kort stund dvele ved betydningen av den investering som er foretatt ved moderniseringen av Bislett, hva ikke minst det fine lysanlegget betyr for idrettens trivsel og vekst — særlig når det gjelder den enormt økte kapasitet både arrangementsmessig og idrettslig.

Verdens Gang:

Da vi fikk bade oss strømsparingsfritt i lysflommen fra 20 nye elektriske kjempefakler, gjennomgikk den gamle banen mellom boligblokkene og fabrikkene en slags metamorfose for øynene på oss og strålte med en speilsal-prakt a la Versailles.

Søndag kl. 16,25, sekundene før Hjalmar Andersen skulle begynne sitt seiersløp på halvmilen, ble alle banens lys tent — det var bokstavelig talt en blende regi. Senere — da det mørknet og lysmastene forsvant i disen — glitret de 240 projektorene som store soljer mot nattens bryst.

Sportsmanden:

Med fare for å bli påtalt for tekstreklame, vil vi likevel nevne firmaet Proton som står ansvarlig for hele anleggets oppførelse. Oslo Lysverker har riktignok besørget selve mastmontasjen og den vanskelige transporten av mastene gjennom byens gater, men det er Protons spesielle arbeid med denne saken som har gjort at anlegget overhodet blir ferdig til rett tid. Kommunen var etter hva vi erfarer trege med å bestemme seg og firmaet tok da selv risikoen på kr. 200 000,00 med bestilling av mastene i Sverige, for endelig bevilgning var foretatt. Dette måtte gjøres hvis leveranse kunne skje, og enda ble mastene levert på 5 mndr., dvs. under halvparten av vanlig leveringstid. Slik som saken ligger an, og at anlegget er noe enestående i sitt slags, skyldes overingeniør Eger hos Proton, som i samarbeid med ingeniør Myhre ikke har spart seg på noen måte for å skaffe det »olympiske lys«.

ETTER KOMMUNEVALGET

- Hvordan stemte du?
- I den blå drakten og de nye lakkskoene.

Til ettertanke.

— De mennesker som ingenting har å si, snakker mest.

— Vi føler det alltid når noen sårer oss, men vi har ikke lett for å oppdage når vi sårer andre.

— Ulykken gjør oss tankefull, lykken gjør oss tankelos.

— Folk som vet lite, snakker i alminnelighet meget, mens folk som vet meget, som regel snakker svært lite. (Rousseau).

Mekelige søknader.

En kommunal funksjonær har plukket ut følgende merkelige uttrykk ved søknader fra byens borgere. (Vi vil ikke nevne byens navn.)

— Jeg er en eldre, enestående dame som leier værelser ut.

— Hoslagt fremsendes en kvittering for utvidelse av en person.

— Og jeg er svakelig og har 7 barn og er 67 år og nå kan jeg ikke mere.

— Jeg melder Dem herved at jeg har født et spebarn som jeg ber om godtgjørelse for.

— Petroleum til opptining utbes meg, da jeg har 5 menn liggende med sprengte og frosne vannledninger.

— I kommunen hvor jeg bor med mine 3 døtre som alltid har tilhørt kommunen.

— Vi er to voksne og et lite barn som får full pleie utenfor hjemmet. Vi nyter kun varme drikker og barnevask i Storgaten.

Kirurgi.

Han hadde begge sine mandler i behold, og det var aldri noen som hadde rådet ham til å få dem fjernet, og han hadde også blindtarmen i behold, og det var aldri noen som hadde rådet ham til å få fjernet den heller, men De vil nok ikke synes det er så mystisk at det hadde lykkes ham å beholde både mandler og blindtarm, når vi forteller Dem hva han var,

Lege.

Sjefen til sin underordnede: »Dette er Deres store sjansje til virkelig å bli noe — De er oppsagt.«

Konen til sin mann: »Jeg er nødt til å kjøpe litt mel, sukker, fyrstikker, smør, brød, en ny pelskåpe og noen klesklyper — er det i orden?«.

Relativ kunnskapskvote.

Da jeg var fjorten år, var far så uvitende, at jeg nesten ikke orket å snakke med ham. Men da jeg var 21, ble jeg forbauset over å oppdage hvor mye gammel hadde lært på sju år.

Mark Twain.

SVENSK

— Sitter du kvar här på krogen fast det är så sent, Johanson?

— Ja, jag vågar inte gå hem.

— Vågar? Varför det?

— Jo, klockan åtta ringte jag hem till min fru och gav henne en alldeles strålande ursäkt för att jag skulle vara borte så länge och nu har jag glömt vad det var jag sa.

SJANSAN ER FIFTY-FIFTY

Og så var det den nye mannen i reisebyrået. Han skulle ekspedere en eldre dame som skulle ut på sin første flytur.

— De bør vel også ha en flyforsikring, tilbød ekspeditøren elskverdig.

— Ja, tror De virkelig det er nødvendig, spurte kunden.

— A, De vet: Sjansen er jo fifty-fifty da.

Så svært gammel i bransjen ble ikke denne reiselivsmannen.

— Jeg begynte som en liten barfotet gutt . . .

— Ja, jeg kom også til verden uten sko på beina.

HØYTTALERANLEGGENE

ved vinterolympiaden 1952.

Det var sommeren 1949 Telekommunikasjonskomiteen for De VI Olympiske Vinterleker under ledelse av sin dyktige formann *Per Jaabæk* sendte ut anbudsinnbydelse for høyttaleranlegg. Man ønsket komplette stasjonære anlegg for Bislett og Jordal Amfi samt to transportable anlegg som man noe optimistisk tenkte seg flyttet etterhvert mellom Norefjell, Rødkleiva, Bobsleighbanen og Holmenkollen.

Protons anbud ble antatt med noen mindre endringer, og våren 1950 kunne vi begynne forberedelsene. En del materiell skulle bestilles i utlandet men det vesentligste lages her hjemme.

Anleggene for Bislett og Jordal Amfi er noen lunde like i oppbygning. Her finner vi en kontrollpult med nødvendige volumregulatorer og mikrofonforsterkere. Man kan bruke opptil 5 mikrofoner samtidig, eller 4 mikrofoner og grammofon. Videre er det instrumenter som indikerer hvor kraftig lyden er, og jackfelter for alle forsterkerne muliggjør en rask utveksling av en eventuell defekt forsterker. Endelig har vi lagt inn en liten telefonveksler med to samband.

Like ved kontrollpulten står et grammofonbord med to tallerkener og overblender.

I forsterkerstativet er det innfelt en hovedforsterker, høyttalerforsterkere hver på 70 watt og en kringkastingsmottaker. Hovedforsterkeren som styrer høyttalerforsterkerne kan innstilles for begrensnings av programmet, slik at man ikke får overstyring av høyttalerne.



Interior av forsterkerskapet, Bislett.



Forsterkerstativ og kontrollbord, Bislett.

På Bislett er det 10 høyttalerforsterkere, hvorav en reserve. Høyttalerne for publikum står på 5—6 meter høye master fordelt over tribunene. For »Store ståtribune« og Kongetribunen ble dog høyttalerne festet under baldakinen. Dessuten har vi en høyttalergruppe på 5 høyttalere i ett kabinett som dekker indre bane ved kunstløp o. l. Alt i alt er det benyttet 57 høyttalere, RCA, og hver av dem yter ca. 10 watt.

På gjerdet mellom tribunen og banen er det 12 mikrofon- og telefonkontakter. Man kan således bruke mikrofon nær sagt hvor som helst.

Innendørs er montert ca. 20 høyttalere i garderobes, restaurant og kontorer, hver med egen styrkeregulator.

På Jordal Amfi benyttes 6 høyttalerforsterkere à 70 watt, hvorav en er reserve. Høyttalerne er plassert ytterst under baldakinen over tribunene og stråler rett ned mot publikum, 10 mikrofon- og telefonkontakter finnes langs banen, idet det er tatt hensyn til at Jordal Amfi også vil bli benyttet meget om sommeren. Foran klubbhuset er det således en scene hvor man regner med atskillige sommerspill, konserter o. l. Det tør nok sies at Jordal Amfi er blitt et imponerende anlegg som sikkert blir en utmerket inntektskilde for kommunen.

Av utstyret til Bislett og Jordal Amfi er det bare selve høyttalerne, begrenserforsterkerne og mikrofonene som er importert. De øvrige forsterkerne er bygget ved vår produksjonsavdeling, all montasjen på banene samt koplingsarbeidet med utstyret er utført av våre montører på en førsteklasses måte, ofte under vanskelige forhold. Montasjen på Bislett har f. eks. til dels foregått om vinteren. Da vi var ferdig med å legge jordkablene ifølge kontrakten kom det plutselig — 2 uker før Olympiaden — krav om et par ekstra punkter for høyttalere ved startstedene. Selmers folk måtte til å grave opp igjen



Kontrollbord med mikrofonforsterkerne på siden
(Jordal Amfi).

grøfta som var steinhard av tele, og den nye kabelen ble lagt ned ved siden av mikrofonkabelen og tildekket på vanlig måte. Da viste det seg at jordarbeideren hadde vært uheldig og kuttet over kabelen med hakken sin. Graven måtte opp igjen, men da ble den nye kabelen kuttet over! Slikt er ikke morsomt, og viser hvor nødvendig det er å kjenne alle krav med hensyn til utstyr når et arbeid settes i gang.

For skidisiplinene og bobsleighbanen ble det også benyttet 70 watts forsterkere men i transportabel utførelse, dessuten transportabel mikser-mikrofon-forsterker (RCA) og grammofon med 2 tallerkener. Det ble satt opp RCA trakhøytalere (25 watt) som har stor rekkevidde.

I Bobsleighbanen plasertes 10 høyttalere ved strategiske punkter, banen er ca. 1500 m lang, og høyttaleranlegget var her også et vesentlig ledd i sikringstjenesten.

I Rødleiva dekket vi hele bakken fra start til mål med 10 høyttalere.

På Norefjell var kravet å dekke områder ved Fossumjuvet (nær Fjellhvil hotell), Våghalsen og ved innkomsten. De store avstander og det vanskelige terreng gjorde arbeidet temmelig anstrengende, men heldigvis for oss var det lite snø i år. Høyttaleranlegget var ferdig oppkoplet 2 dager før første renndag. Og så, vel 24 timer før åpningen bestemmer rennledelsen at innkomsten skal flyttes 800 meter opp i løypa. Dermed måtte høyttalere, mikrofoner, forsterkere m.m. settes opp på et nytt sted, provisoriske kabler strekkes og det deilige Telekommunikasjonshuset, beregnet for Kring-

kasting og høyttalertjeneste, fikk en nokså redusert betydning, Kringkastingen måtte nemlig selvfølgelig også flytte. Men en del sportsjournalister hygget seg her og refererte rennene på grunnlag av meldingene over høyttaleranlegget. Det var nemlig satt opp et par ekstra høyttalere innendørs for pressen. (Jo, det kan være makelig å være sportsjournalist også.)

Og så var det Holmenkollbakken da. Den er blitt litt av en bakke i løpet av de siste par årene, med fartsstillas i betong, innebygget transportheis for hopperne, og restaurant og skimuseum under hoppet. Dessuten svære tribuner som sammen med det populære »tjernet« gir plass til en anselig menneskemasse. Søndag 24 februar da spesielt hopprenn ble avviklet var det ikke mindre enn ca. 125 000 tilskuere tilstede, og alle hadde krav på å høre heroldens orienteringer.

Det var egentlig forutsetningen at det skulle lages et elegant mastearrangement for høyttalerne, men plutselig hadde ikke kommunen flere penger, og det ble i all hast reist et vederstyggelig 15 meter høyt stilas som skjemet bakken betydelig, men det var i hvert fall hensiktsmessig for vårt bruk. På toppen hadde vi her i alt 26 trakhøytalere som pekte i forskjellige retninger og tilsammen var på nesten 500 watt. (Til sammenligning kan det nevnes at når man lytter på radio hjemme i stuen står høyttaleren ganske sterkt på når den bruker 0,1 watt. Dessuten har trakhøytalerne 5 ganger så høy virkningsgrad.) Såvidt vi har kunnet bringe på det rene har alle tilskuerne som så hopperne også hørt høyttalerne tydelig og klart.

Under hopprennene var herolden og mixeren med betjening tildelt plass i øverste etasje i dommertårnet hvor utsikten var upåklagelig. Å se de 125 000 menneskene herfra gjorde et mektig inntrykk.



Høyttalertårnet i Holmenkollbakken.



Holmenkollbakken med høyttalertårnet til høyre.

Under langrennene derimot foregikk utsendelsen fra en heroldbod like ved hesteskoen. Etter kombinert hopprenn 17 februar skulle 18 km langrenn avvikles dagen etter med start kl. 11. Det var lovet at boden — et lite lemmehus — skulle bli satt opp i løpet av natten, men da vi kom opp til bakken kl. 1/2 9 om morgenen hadde bygningsarbeiderne såvidt begynt å sette den opp. I slike tilfelle er det riktig hyggelig å ha ansvaret for høyttaleranlegget. For å gjøre det mer komplisert ble en yttervegg reist som skillevegg og omvendt, så boden fikk en ganske pussig innredning. Ingen elektriker fantes til å skaffe oss strøm til forsterker og grammofon, men ved hjelp av plasticledninger og tjæreband fikk vi da strukket opp de nødvendige kabler, men akkurat da ville vi helst ikke at Materiellkontrollen eller Oslo Lysverker skulle titte på anlegget. For å gjøre en lang historie kort: et kvarter før start ble det siste vinduet satt på plass og anlegget kunne tas i bruk.

Samarbeidet med heroldene var alltid det aller beste, og humør manglet ikke. Halvdøde fluer som lå gjemt i panelet våknet til liv etterhvert som det ble varmt. Antallet fluer var til sine tider faretruende høyt, og herolden utbrøt en gang helt fortvilet: »Hvor i heteste kommer alle disse fluene fra?» Vår slagferdige montør Brekke kommer i det samme inn døren med luen i hånden og svarer tørt: »Det var bare jeg som lettet på lua.»

Det vesentligste seremoniell ble avviklet på Bislett. I høyttalertjenesten får man anledning til å titte litt bak kulissene, og vi fikk se en rekke mer eller mindre nervøse medlemmer av seremonikomiteen ile fram og tilbake. På avslutningsdagen var dette særlig merkbart, og arrangementet knirket ikke så lite.

Et intermesso forløp omtrent slik:

Kringkastingen og våre mikrofoner var plasert etter avtale på talerstolen ved indre bane. 5 minutter før programmet skal begynne finner man ut at talerstolen er overflødig. Et ivrig medlem av seremonikomiteen springer ned, fjerner talerstolen men får ikke ut støpslene for mikrofonkablene. Han ser på klokken, blir fortvilet, griper en spade og hugger av kablene med den. Det er ikke fritt for at dette merkes i forsterkerrommet, hvor man får beskjed

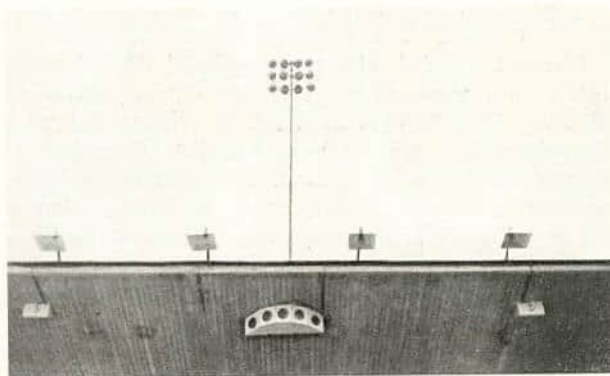
om at »Det skal nok tales fra indre bane, men uten talerstol«. — »Men behøver dere ikke mikrofoner likevel?« — »Å, det var sant.« Nye mikrofoner og kabler må ut i all hast, vedkommende trodde øyensynlig at kablene var brukt til å tjøre talerstolen med.

Så venter vi lenge forgjeves på det norske stafettlaget, portvaktene blir anropt over høyttalerne og bedt om å slippe inn Brenden & Co, som imidlertid allerede er reist fra byen.

Derpå annonseres en endring i programmet, premiene for hopprenn skal utdeles før ishockey-medaljene — hvorpå 3 kraftige ishockeylag likevel inntar ærespdestalen og får sine premier.

Presidenten for CIO skal nå tale, han banker hardt på mikrofonen, mumler lenge for seg selv, bl. a.: »Jag är inte van vid att tala till en så stor publik« — og alt han sier går ut så vel over kringkastingen som høyttaleranlegget.

»Jo, det humper i vei«, sier Leif Rustad fra NRK som for anledningen betjener grammofonbordet i forsterkerrommet.



Tredimensjonalt Proton på Bislett store »stå«. Nederst høyttalere, dernest lysarmaturer og øverst toppen av en mast med lyskastere.

Vel, avslutningen kunne vært bedre arrangert, men de øvrige 11 dagene gikk alt som smurt. Og vi hadde heldigvis ikke et eneste uhell med høyttaleranlegget under hele olympiaden. Det har vært anstrengende dager, men alt er bare moro etterpå når avviklingen ble en suksess, en suksess som i høyeste grad skyldes våre radio- og svakstrømsmontører som har gjort et førsteklasses fagmessig arbeid og ikke har spart seg før hele olympiaden var lykkelig avviklet.

Per Krogstad.

DIAGNOSE

Han var lege, og hadde sin egen gamle falleferdige bil som han kjørte rundt med, og en dag skulle han på sykebesøk langt ut på landet, og han tøffet ut på landeveien, men så begynte motoren plutselig å hoste så underlig, og det fortsatte den med mange mil, og så ble legen betenkt, og så stanset han den falleferdige bilen og steg ut og åpnet panseret og kikket litt på motoren, og så stilte han diagnosen.

Bronkitt.

Telexabonnement og fjernskrivertjeneste.



Frk. Unni Lund Kristensen ved fjernskriveren.

Firmaet har i 4. etg. mellomgård i Rosenkrantzgaten fått montert en fjernskriver og denne er tilkoblet Oslo Telexsentral slik at vi kan komme i fjernskriverforbindelse med samtlige fjernskriverabonnenter i inn- og utland. Fjernskriveren ligner en skrivemaskin med vanlig tastatur, hvor en skriver det en vil si. På mottakersiden har en et lignende apparat som ved elektriske impulser skriver ned på et ark det samme som senderapparatet har slått. Fremgangsmåten for utsendelse av fjernskrivermeddelelser er at bearbeideren får skrevet ned et konsept på egne blanketter og dette blir sendt frk. Unni Lund Kristensen på fjernskriverrommet. Frk. Lund Kristensen sørger så for at meddelelsene blir ekspedert og helst slik at hun har fått et tilstrekkelig antall meddelelser til samme mottaker, så perioden på 3 minutter utnyttes best mulig. Meddelelsene som kommer inn på fjernskriveren blir sendt direkte til vedkommende bearbeider. Fjernskriveren blir også anvendt til telegrafisk innlevering av ordinære telegrammer til forbindelser som ikke er fjernskriverabonnenter. Vanlige telegrammer til oss fra uten- og innenlandske forbindelser som ikke har fjernskriver blir sendt inn på vår fjernskriver hvorved den hittil brukte telegrambudtjeneste bortfaller. Det behøver ikke være noen til stede ved fjernskriveren når den mottar telegrammer eller telexmeldinger og om morgenen står ofte 10—20 telegrammer i fjernskriveren. Disse telegrammer er da sendt oss utenfor kontortiden.

Systemet ble først tatt i bruk i Tyskland i 1933. Ved montering av tonetelegrafsystemer ble det mulig å få tilstrekkelig mange telegrafforbindelser mellom de forskjellige telexsentraler forholdsvis rimelig, noe som har vært av avgjørende betydning for utviklingen av telex, som nå internasjonalt betyr abonnenttelegrafi. I telexnettene brukes delvis automatiske sentraler (abonnentene velger med nummerskive den abonnent de ønsker å korrespondere med), og delvis manuelle sentraler. (Abonnen-

tene varsler sentralen ved anropssignal når en forbindelse ønskes, skriver sin bestilling på fjernskriveren når sentralen har svart, og får den ønskede forbindelse ved snorstilling som oppsettes av sentralens personale.) Nå kan man jo spørre: men hvordan vet betjeningen ved vår fjernskriver om man er kommet i forbindelse med den abonnent som man ønsker? For å være sikker på dette behøver vår betjening bare trykke på en tast med påskrift: »Hvem der?« Derved utløses en automatisk sendervalse i den ønskede abonnents fjernskriver. Denne sendervalse, den såkalte »Navnsender« telegraferer da firmaets kjenningsnummer (vårt er Proton — Oslo) tilbake til den abonnent som spør og dette skrives da på fjernskriverens ark. Her i landet har telex først fått nevneverdig betydning siden 1945. Telextjenesten er i rask utvikling i de fleste vesteuropeiske land, og telexabonnentene i disse kan innbyrdes korrespondere med hverandre. Periodetaksten er for tiden noe mindre enn taksten for en tilsvarende rikstelefon samtale. I De forente stater finnes både abonnenttelegrafnett etter noenlunde samme prinsipper som for telex og abonnenttelegrafinet etter helt andre retningslinjer og hvor abonnentene ikke blir satt direkte i forbindelse med hverandre, men den meddelelse som en abonnent skriver på sin fjernskriver, blir over reperforatorer og transmittere ledet til



Kart som viser fjernskriverforbindelsen i Europa.

adressatens fjernskriver. Dette skjer enten automatisk ved hjelp av automatiske velgere og dirigeringskoder, eller rent manuelt, eller ved kombinasjoner av slike metoder.

Telextjenesten (abonnentfjernskrivertjenesten) har vist seg å dekke et viktig telekommunikasjonsbehov. I hele Vest-Europa foregår en rask utbygging av automatiske telexnett, mens det norske telexnett hittil bare har nyttet manuelle sentraler. Telexsentralen i Oslo, som formidler all utenlands-trafikk og en vesentlig del av innenlandstrafikken til og fra norske abonnenter, er nå sprengt og må skiftes ut, da den ikke kan utvides ytterligere. Mange søkere venter på tilknytning bare i Oslo, og nye bestillinger på telexabonnement mottas stadig, så ventelisten vil bli lang innen ny telexsentral kan settes i drift. Den nye sentral må være automatisk for å få rasjonell drift også ved større abonnenttall. Oslo har for tiden 240 abonnenter på sin telex.

Vi tror det betyr et stort fremskritt og et effektivt hjelpemiddel at firmaet har fått sin egen fjernskrivertjeneste.

Apropos juletreffester!

Proton Sportsklubb arrangerer hvert år en vellykket juletreffest for arbeidere og funksjonærer i firmaet. Men alle de mannlige Protoneres fruer sitter hjemme og ønsker sikkert de engang imellom kunne få lov til å være med for å se og høre sine menns kolleger og sjefer. Men av lett forståelige grunner lar dette seg ikke realisere, fordi man ikke kan skaffe stort nok lokale til å motta et slikt stort arrangement. — Men så var det alle barna som ser far rigge seg i stand til fest og spør: Hvorfor kan ikke Proton lage juletreffest for oss da, far?

Lot det seg ikke gjøre å realisere en julefest for alle de små Proton-barna? Flere og flere bedrifter har gått inn for et slikt arrangement til stor glede for takknemlige små. Det blir sikkert ingen kostbar affære og villige hender for å hjelpe til er det ikke vanskelig å finne i firmaet. Dette var en tanke, en sosial oppgave kan man si, for å skaffe de små en årlig stor opplevelse og firmaet en økt goodwill — også i det små.

Putte.

Ut i skau, sol og luft . . .

Enten det nå gjelder en weekend-tur eller en utnyttelse av feriedagene, så husk at Siemenshytta kan by på mange fordeler:

1. Stedet er ditt.
2. Vakre og avvekslende omgivelser.
3. En velutstyrt og koselig hytte.
4. Kort reise og en billig tur.

Siemenshytta venter på dere!

Prisen for overnatting er kr. 0,50 pr. natt for de som er ansatt i firmaet, og kr. 1.00 pr. natt for familiemedlemmer uansett alder. Kjøplass må bestilles senest 2 dager før overnatting.

HYTTESTYRET

Foreningen Siemenshytta



Julefesten 1951.



Proton Sportsklubb holdt julefest 14 desember i fjor i Oslo Handelsstands lokaler. Der deltok ca. 200 mennesker i festen. Spesielt innbudne var fru direktør *Dehli Jemtland*, fru direktør *Waage* og alle våre pensjonister. *Sv. Dahl*, festkomiteens formann, ønsket velkommen til bords og presenterte *Svein Johansen* som aftenens toastmaster.

Der ble servert god og solid julekost, stemningen øket utover aftenen og stemmebåndene fikk fri utfoldelse i de mange gode sanger som var laget til festen. *Tore Berg* som Sportsklubbens formann åpnet talenes rekke. Han ga et resymé av klubbens arbeide i det forløpne år. Selv om innsatsen ikke hadde vært like stor i alle gruppene, så hadde Sportsklubben likevel en stor sosial oppgave med å aktivisere de ansatte for deltakelse i idrett. Han rettet en takk til firmaets ledelse for den store økonomiske støtte Sportsklubben alltid fikk til sitt virke. Han meddelte til slutt at «Minnepokalen fra direktørene *Meinich* og *Heyerdahl*» i år var besluttet utdelt til klubbens tidligere formann *Odd Eriksen*, som en påskjønnelse for hans store interesse og arbeid for klubben gjennom mange år. Meddelelsen vakte stort bifall. På grunn av sykdom var dessverre *O. Eriksen* forhindret fra å være til stede på festen.

Direktør *Dehli Jemtland* fikk deretter ordet og nevnte i humorfylte vendinger ønskeligheten av at Sportsklubben forbedret sine sportslige resultater, særlig når det gjaldt konkurranser med våre søsterselskaper. Han gikk deretter over til å omtale firmaets arbeid i det forløpne år og den store økning i omsetningen. Videre rettet han en takk til alle firmaets medarbeidere for effektiv innsats i 1951. Selv om det var såkalte «gode» konjunkturer, måtte vi ha for øynene et eventueilt tilbakefall og av all makt konsolidere vår stilling. Han kom inn på

firmaets forslagsordning hvor antallet innsendte forslag var beskjedent, men håpet at det ville ta seg opp etter hvert. Premie var i år tildelt *Arne Svendsen* for forslag til arbeidsforenkling for utskrivning av verkstedordres. Talen ble avsluttet med en appell til alle medarbeidere om å vise toleranse og menneskelighet, ikke frykte for framtiden, men alltid se retning fremad og være med å skape vi-følelsen i firmaet.

Fru *Dehli Jemtland* takket for innbydelsen som både hun og fru *Waage* var meget glad for. Humørfylt fortalte hun at i P/T var hun bedt på alle fester, men dette var første gang i P/O. Av omtale kjente hun til de fleste i firmaet, og regnet seg selv også som en god protoner gjennom 30 års ekteskap med en Proton-mann. I årenes løp hadde hun også vært med på mange salg og representasjoner for firmaet og konkluderte til slutt med sin erfaring om at det er veldig hyggelig å være gift med en Protoner.

Eivind Kolstad holdt under stor munterhet dame-nes tale hvor han skiftet sol og vind, og til slutt ga våre damer den hyldest de fortjener for sitt virke både i bedriftslivet og i våre hjem. Frk. *Synnøve Røhder* ga i versifisert form sin tale for herrene. Det var snert og fin ironi i pointene, men til slutt så var det likevel mange blomster til herrene. *Bjørn Nielsen* foretok utdelingen av A/S Protons Pokal for beste idrettsprestasjon og meddelte at på grunn av sine idrettsprestasjoner i de forskjellige grupper var klubbens formann *Tore Berg* funnet verdig til å motta denne pokal. Utdelingen vakte stort bifall. Aftenens toastmaster *Svein Johansen* skjøttet på en utmerket måte sitt verv, han vekslet musikk, taler og sang i kjapt tempo, men likevel slik at vi i ro fikk nyte den gode

maten. Allerede en god stund før kl. 22 kunne man gå fra bordene og slå seg ned i salongene.

Etter at salen var ryddet ble det gang rundt jule-treet og snart lød de kjente og kjære julesangene. Julenissene gjorde også i år sin høytidelige entre med opplesning og prolog, og så var det utdeling av pakker. Utpakkingen vakte som vanlig voldsom jubel; det er utrolig hvor oppfinnsomheten settes i sving ved valg av julegaver. Kaffe avec ble deretter servert i salongene, musikken spilte opp til dans og ung og gammel svinget seg i dansen i den aller beste stemning helt til kl. ble 2. Igjen kunne vi føye en helt igjennom vellykket fest til rekken av alle de andre og ære være festkomiteen for det. Det ligger ikke lite arbeid bak et slikt arrangement.

Mas og hastverk.

Fra det svenske blad Försäkrings-tidningen gjengir vi følgende artikkel skrevet av dr. med. Bertil Falconer:



Det er sant at vaktholdet mot sykdommer må drives ved hjelp av den organisasjon som samfunnet har bygd opp — gjennom helse- og sykepleien — men det ligger i den enkeltes interesse å hjelpe til — om ikke for annet så av hensyn til egen helse. Staten og kommunen kan helt enkelt ikke komme til en sykdom som maset, for skadevirkningene alt er der. Individet bør derfor slå vakt om seg selv.

Maset oppstår både gjennom den menneskelige trang til å komme seg fram i verden og som en følge av det høye livstempoet som verden i dag holder. Vil vi komme noe sted, i livet eller bare på en reise, gjelder det å passe på sjansen og klokken. Eller vi blir påvirket av hastverket utenfra og faller inn i den travle takten som krever at vi følger med.

Byens puls slår livligere og det er også i byen hast-verks-sykdommene merkes best. Men det er et spørsmål om ikke maset i blant har sine røtter hjemme hos oss selv — i det hjemmet vi har bygd opp med så stor møy og omtanke. Vi rekreasjoner oss hjemme, men vi har alle våre ulike beskjeftigelser der, og maset kan for-dreie store deler av hjemmelivet like godt som samfunnslivet. Det er mangel på planlegging og tilpassings-evne når vi løper i veien for hverandre under morgen-toalettet og tretter ved frokostbordet. På det viset får vi med oss en følelse av irritasjon, kanskje sinne, ut i trafikken — til skolen eller til arbeidsplassen. Vi må heller ikke glemme husmodrene som stadig må forsøke å løse alle de arbeidsoppgaver som fins i hjemmet fra morgen til seint på kveld. Å mase mellom å løpe i butikken og de 80 ulike gjøremål som hjemmearbeidet består av, ligger snublende nær, dersom man ikke kan planlegge i god tid — og hvor ofte er dette egentlig mulig uten at alle familiemedlemmene hjelper til?

Kommer vi ut i trafikken blir maset straks på-trengende. Ettersom nesten alle mennesker har det travelt, er det få som tenker på å vise hensyn på trikker og busser eller med eget kjøretøy. Man merker på kavet på holdeplassene at folk ikke er avbalansert og kan sette seg inn i at andre enn de selv vil komme med. Irritasjonen kan undertiden ligge som en tett sky over hele bussen.

På de ulike arbeidsplasser griper hastverk-syken ofte om seg og medfører bl. a. flere ulykker. Mas og arbeid hører ikke sammen. Maset fører nemlig med seg at også effektiviteten blir dårligere.

Fra rent medisinsk synspunkt har maset direkte til-knytting til flere sykdommer. De viktigste av dem er forskjellige nervøse forstyrrelser, hjertesykdommer og magesykdommer. Ettersom maset fører med seg at f.eks. hjertet arbeider annerledes enn vanlig, at mage-sekken og tarmene beveger seg på unormal måte, at ulike kjertler avsondrer væske av uheldig sammenset-ning eller i uheldige mengder, er forbindelsen mellom maset i alminnelighet og de spesielle hastverksyk-dommer ikke vanskelig å forklare.

Visse grupper av mennesker får disse sykdommene oftere enn andre. Forretningsmenn og mange som ar-beider i trafikken, de som utøver forskjellige service-yiker, leger og politikere rammes ofte av hjerteanfall som begynner alt i 50-års alderen. Men ingen kategori er skånet: Dødeligheten i hjerte- og karsykdommer har i de siste 40 årene økt med 67 prosent i Sverige!

Det kan ikke ansees bevist at maset direkte fram-kaller den ene eller den andre av disse grunnsyk-dommer, men det påvirker dem i ugunstig retning og utløser symptomene.

Vi vet også at overanstrengelse og angst som jo gjerne følger med maset, kan gi «dårlig mage». Et uregelmessig levesett med forte slurvemåltider og mangel på søvn ligger svært ofte bak et magesår som plutselig gir svære symptomer.

De viktigste områder der maset viser sin nedbrytende virkning på, er likevel de nervøse forstyrrelsene. Riktig-nok fins det folk som holder ut med maset og rent trives med det, men store kategorier klarer det ikke. Den alminnelige følelsen av ulyst og av hard påkjen-ning som maset forårsaker, har en enestående evne til å drive fram flere tegn på psykiske defekter. Det er f. eks. den nervøse hodepinen som gjør arbeidsdagen til en pine for mange, den abnorme tretthetsfølelsen som gjerne opptrer samtidig og den følelse av evneløshet og utilfredshet som kan hemme mennesker i alt de foretar seg. Det er de mange ting som hviler på et men-nesket og presset etter å rekke alt sammen som slider ut individet slik at det ikke kan samle seg hverken om arbeidet, familielivet eller fornøyleslivet.

Hvem har skylden? Er det det moderne samfunn som krever produksjon og effektivitet? Eller ligger skylden hos oss selv, fordi vi prøver å holde takten og selv skurr opp farten? Hvis feilen ligger hos samfunnet eller de individer som bygger det opp, kan man ikke godt hindre maset ved lov. Men om menneskene blir klar over at maset er noe som skader dem selv, bør vi kunne bli enige. Å vegre seg mot å bli mast på og la være å mase på andre bør være den riktige innstilling. Hvert individ har sin egen livsrytme — hurtigere eller langsommere — og blir både lykkeligst og mest effektivt ved å leve i overensstemmelse med det.

Planlegging hindrer mas, omtanke gir ingen plass for det, hensyn hjelper andre ut av det taket maset har på en. For vår åndelige og legemlige helse trenger sunn fornuft — noe som riktignok later til å være en sjelden gudegave, men som vi likevel bør streve etter å få.

Ro og vennlighet hjemme, varsomhet og en smule humor i trafikken, plan og fornuft i arbeidet, virkelig avkobling i fritiden — slik omtrent er det vel vi vil ha det. Livet er for kort til at vi selv skal mase det til en brå slutt. Lykken er så vanskelig å fange at det ikke lønner seg stort å løpe etter den, det er bedre å vente på den. For virkelig effektivitet i arbeidet er maset en gift. Mindre mas gir bedre helse, færre ulykker og større trivsel.

Oskar har vært til sjøs i lengere tid og nå sitter han under blomstrende syrener og er lykkelig gjenforenet med sin elskede. Hun er imidlertid ikke riktig sikker på hans kjærlighet og våger seg frampå med et spørsmål:

— Du har vel været tro mot meg mens du har vært på sjøen, Oskar?

Oskar svarte ikke straks, men så kom det: — Joda, på sjøen.

El-forkortelse.

Svenska Akademien har i sin nye niende utgave av ordliste 1950 over det svenske språk for første gang tatt opp en rekke alminnelig forekommende ord med forleddet *el* i forbindelse med ord for å erstatte *elektrisk*. Allerede i 1930 gikk Stockholms elverk i spissen for å anvende denne nomenklatur, og i 1933—34 pågikk der en livlig debatt i ERA's spalter om dette spørsmål. Mange røster hevet seg imot og protesterte at det hele kom til å ende i »elände«, men det har det altså ikke gjort. Som eksempel på noen av de alminneligste forbindelser med *el* som forledd på norsk kan nevnes: *el-akkumulator*, *-anlegg*, *-sjokk*, *-drift*, *-energi*, *-firma*, *-forbrukere*, *forsyning*, *-ingeniør*, *-installasjon*, *-installatør*, *-kabel*, *kokeplate*, *-kraft*, *-motor*, *-montør*, *-måler*, *-nett*, *strykejern*, *-sveising*, *-tariff*, *-ovn*, *-verk* og *-varme*.

For en del abstrakte termer benyttes elektrisitetssom forledd. F. eks. *elektrisitetssledere*, *-lære*, *-mengde*.

Det burde bli alminnelig praksis her til lands å benytte seg av de nevnte forkortelser. Og hvorfor dra omkring med det omstendelige ord transformator istedenfor *trafo*?

Vitaminer.

Det finnes enkelte ting man til stadighet kan komme tilbake til. En av dem er vitaminer. Spørsmålet omkring vår sunnhet og helse er alltid like aktuelt. Folk liker å studere hva de skal spise for å holde seg friske og bevare helsen. Til og med Shakespeare befattet seg med materien; man kan såvisst ikke leve av ånd alene! Han sier et sted: »Den gode fordøyelse er avhengig av appetitten, og helsen av begge to.«

Selv om eldre husmødre ofte kan si at man i gamle dager ikke snakket om vitaminer, »men vi levde da opp vi også«, må de nok likevel bøye seg for det uomstridelige faktum at vitaminer er og blir nødvendige. Man kan få kjøpt de dyrebare ernæringsmidler i syntetisk form på apoteket. Men det er klart at det beste er å sikre seg dem i natura.

Vi skal se litt på hva de forskjellige vitaminer som vi alle skal ha den daglige dosis av inneholder. Vi nevner bare de viktigste, de som er av betydning for vår sunnhet i alminnelighet og for veksten ikke minst under svangerskap — i særdeleshet. Hver av dem har sin spesielle funksjon og sine særlige egenskaper.

A-vitamin er av betydning for knokler, tenner og muskler og støtter organismen mot infeksjoner, især øyensykdommer. Det skal forbrukes i økt mengde av gravide og diegivende. *A-vitaminet* forekommer særlig i torskellevertran, melk, smør, ost, egg, lever, bladgrønnsaker og i rødgule frukt og grønnsaker, f. eks. aprikoser, gulrøtter og tomater.

B-vitamin skjerper appetitten og sies være bra for nervene. Det finnes i alle kornsorter, i de fleste frukt og grønnsaker, melk, eggeplommer og innmat av kjøtt og fisk.

C-vitamin, askorbinsyren, har betydning for bensubstansens og tennes utvikling og virker styrkende på de små blodkar. *C-vitaminet* forekommer i de fleste frukter, grønnsaker og poteter, spesielt skal nevnes kålrot, appelsiner og citroner.

D-vitaminet er den største beskytter av bensubstans og tenner. Mangel på dette stoff kan forårsake engelsk syke. Den viktigste kilde til å skaffe seg *D-vitamin* er solen; den er gratis, men viser seg sjelden på våre breddegrader. Den må derfor suppleres med tran eller spesielle *D-vitaminpreparater*.

G-vitamin er vekstfremmende og har gavnlig innvirkning på nerver, hud, fordøyelse. Det gir dessuten mot-

standskraft. I Amerika kaller man *G-vitaminet* for »ungdommens bevarer«. Det forekommer alltid i forbindelse med protein, i melk, kjernemelk, egg, magert kjøtt, lever og laks! Endelig i de fleste grønnsaker...

Videre skal også nevnes *Niacin*, et vitamin som beskytter mot den såkalte pellagrasykdom, som angriper fordøyelsesorganene, huden og nervesystemet. Det forekommer i melk, grønnsaker, kjøtt; spesielt i lever, nyrer og fisk.

Julenummerets gjettekonkurranse.

På omslagssiden i forrige nummer brakte vi bildet av en kirke med oppfordring til leserne om å gjette hvilken kirke det var. Vi skylder å opplyse at såvel forgrunnen som bakgrunnen på bildet var »fiktet«. Vi hadde inntrykk av at diskusjonen herom gikk ganske høyt og resultatet ble i alt 33 besvarelser. Ikke alle var riktige, der ble bl. a. gjettet på Haslum kirke, Bryn kirke, Vestre Aker kirke og Rosenborg kirke. Det var naturlig at majoriteten av svarene kom fra produksjonsavdelingen, hvor personalet hver dag kan ta en titt på Fagerborg kirke, hvorfra bildet stammet.

Ved loddtrekning blant de riktige innkomne svarene ble trukket ut

montasjesjef Ivar Clem

og belønningen var en hurtigkoker.

Bedre diktat — bedre stenografering og maskinskrivning

Det er ikke bare her i landet at bedriftene og de offentlige kontorer har vanskeligheter med å skaffe kvalifisert hjelp til stenografering og maskinskrivning, og må treffe særlige tiltak for en bedre opplæring og trening på dette arbeidsområdet.

Til bruk ved de offentlige kontorer i U.S.A. er det nylig utgitt en veiledning i stenografering og maskinskrivning (»How to Conserve Stenographic and Typing Skills«, Government Printing Office, Washington 25, D.C.) som er av stor interesse også for alle bedriftskontorer over en viss størrelse.

Veiledningen gir, i konsentrert form, råd om hvordan man kan:

1. Forenkle arbeidsmetodene — ved bruk av blankettbrev, standardtekster, vinduskonvolutter osv.
2. Utnytte tiden bedre — ved å skrive kortere brev, bruke dikteringsmaskiner og dupliseringsmaskiner.
3. Bruke funksjonærene der hvor de passer best — gi dem som skriver langsomt på maskin arbeid som ikke haster og bruke bud eller andre til arbeidsoppgaver som nå utføres av stenografer, men som ikke krever særlige kvalifikasjoner.
4. Diktere på en effektiv måte — samle det nødvendige materiale på forhånd og unngå unødvendige avbrytelser.
5. Samarbeide med andre kontorer — organisere felles skrivestuer og sørge for gjensidig hjelp i perioder med særlig arbeidspress.
6. Spare på kreftene — sørge for at materialer og utstyr er for hånden, og at arbeidsplassen er formålstjenlig ordnet.

Av særlig interesse er den kontrolliste for diktering som vi gjengir på neste side. Måtte alle som dikterer brev kunne svare ja på alle spørsmålene!

Kontroll-liste for diktering.

(Gjengitt fra «How to Conserve Stenographic and Typing Skill»,
Government Printing Office, Washington, U.S.A.)

	JA	NEI
1. Setter jeg av en bestemt tid hver dag til diktat?	—	—
2. Gir jeg stenografen nok tid til renskrift før posten går?	—	—
3. Gjør jeg hva jeg kan for å unngå unødige avbrytelser under dikteringen?	—	—
4. Samler jeg på forhånd det materiale som er nødvendig for dikteringen?	—	—
5. Konsentrerer jeg meg under diktatet, slik at jeg ikke sløser med min egen og stenografens tid?	—	—
6. Gir jeg klar opplysning om det som dikteres er brev, rapport, notat e. l.?	—	—
7. Gir jeg beskjed om hvor mange kopier som trenges før renskrivningen?	—	—
8. Sier jeg fra hvilke brev som haster?	—	—
9. Ber jeg først om et konsept når endringer sannsynligvis må gjøres? ..	—	—
10. Foretar jeg alle nødvendige endringer i konseptet, slik at brevet senere ikke behøver å rettes?	—	—
11. Bokstaverer jeg vanskelige ord og navn og uttaler jeg tall tydelig?	—	—
12. Er hele min uttale tydelig, og taler jeg direkte mot stenografen?	—	—
13. Regulerer jeg min dikteringshastighet etter stenografens skriveferdighet?	—	—
14. Gir jeg stenografen anledning til å stille spørsmål vedrørende punkter som hun ikke helt har fått tak i?	—	—
15. Gjør jeg meg selv ansvarlig for grammatikk og setningsbygning?	—	—
16. Gir jeg stenografen ros når hun gjør godt arbeid?	—	—
17. Tar jeg skylden for mine egne feil?	—	—
18. Foretar jeg selv smårettelser slik at brevet ikke behøver å bli skrevet om?	—	—
19. Foretar jeg rettelsener med håndskrift i interne og uformelle meldinger? ..	—	—
20. Unngår jeg å la stenografen sitte utover arbeidstiden med arbeid som like godt kan gjøres følgende dag?	—	—

Personalia



Jacob Larsen.



Den 8 januar fikk vi meddelelse om at en av firmaets gamle pensjonister *Jacob Larsen* var død i sitt 79de år. Med ham er en av firmaets eldste funksjonærer gått bort. Han var fast ansatt i firmaets tjeneste fra 1 august 1910 og inntil han sluttet ved oppnådd aldersgrense den 30 september 1933. Senere arbeidet han noen år som vikar i firmaets bokholderiavdeling. I de første årene arbeidet han i ekspedisjonsavdelingen under herr Moldenhauers ledelse og senere i salgsavdelingen, og utallige er de ordres og bestillingssedler som han i denne tid har notert til hurtigst mulig levering fra lager og fabrikk.

Jacob Larsen var på mange måter en interessant og særpreget personlighet med gode evner og litterære interesser. Han hadde en god utdannelse med eksamen fra Kr.a Handelsgymnasium og gode språkkunnskaper, og hadde i sin ungdom også vært noen år til sjøs.

Jacob Larsen var en stille og beskjeden funksjonær som ivaretok sitt firmas interesser på beste måte gjennom nesten 25 års fast tjeneste og han kom godt ut av det med alle sine foresatte og kolleger. Han var et godt og venneseit menneske og vi vil alltid ære hans minne.

Pl.

Hans P. Bærum.



Den 6 mars i år døde tidligere verktøyforvalter i vårt firma, *Hans P. Bærum*, vel 88 år gammel.

Etter endt underoffiserskole var Bærum en rekke år ansatt i politiets tjeneste og kom først til vårt firma i 1904, ca. 40 år gammel. Han begynte som montør på sterkstrømsavdelingen, og ble i 1909 formann på verkstedet. Fra 1916 og et par år fremover var han altnuligmann på lageret og siden overtok han stillingen som verktøyforvalter inntil han gikk av med pensjon den 30 april 1929. Men selv etter at Bærum hadde sluttet i vårt firma, hadde han i mange år jobber i andre bedrifter som portvakt etc. Den eldre garde hos oss vil huske Bærums store interesse for treskjærerarbeide. Bærum var selv en meget flink treskjærer og det er sikkert mange som hjemme hos seg har saker og ting som han har laget.

Bærum var dyktig i sitt arbeide, han var en flink og allsidig reparatør av forskjellige ting. Som arbeidskamerat var han snill, grei og behagelig og avholdt av sine sjefer.

Gode medarbeidere som forlater oss.



Smed
Kristian Løvlie
f. 18 april 1878,
ansatt 25 juni 1918.



Dreier
Thorvald Lie
f. 10 august 1879,
ansatt 30 juni 1922.



Montørformann
Rudolf Johansen
f. 11 januar 1888,
ansatt 15 mars 1906.

Ovennevnte medarbeidere gjennom mange lange år i vårt firma har fra 1 januar iår sluttet i sine stillinger hos oss og gått over til å bli pensjonister. Det ligger mange slitomme arbeidsdager bak den enkeltes arbeidsverk og vi er hver især stor takk skyldig for strev og arbeidsinnsats. Vi ønsker sundhet og fred i kommende rolige dager og år og takker for godt samarbeide og for alle gode minner



Personalforandringer.

Nyansettelser i tiden 1/12 51 — 29/2 52.

Vi ønsker velkommen!

Oslo.	Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
	Egil Hans Hansen	29/11 51	Bud	Post.
	Ole Håkon Almås	3/12 51	Montør	Inst.
	Rolf Gamborg	2/1 52	Montør	Svakstr.
	Arne Ødmann	2/1 52	Montør	Inst.
	Sigrun B. Larsen	14/1 52	Stenograf	Med.
	Unni Lund Kristensen	15/1 52	Kontorassistent	Fjernskr.
	Eva Lie	16/1 52	Stenograf	Innkj.
	Reidun Olsen	16/1 52	Montørske	Svakstr.
	Tor Magnus Ekle	21/1 52	Visergutt	Lager
	Johan Kling	23/1 52	Pakker	Lager
	Mary Gundersen	23/1 52	Kontorassistent	Lagerktr.
	Torbjörg Heggveit	25/1 52	Stenograf	Prod.
	Agnar Risberg	1/2 52	Tekniker	S.
	Kirsten Beichmann	4/2 52	Yngstedame	R.
	Aase Marie Erhardt Olsen	4/2 52	Montørske	Svakstr.
	Gerd Alice Andresen	15/2 52	Rengjøringshjelp	Rosenkrantzgt.
	Grethe Caspar	25/2 52	Kontorassistent	I.

Fraværstatistikk 1 januar—31 desember 1951.

Fraværstatistikk 1 januar—29 februar 1952

Funksjonærer:

Funksjonærer:

	Fravær- dager	Drifts- dager	o/o
Damer	1089	23 623	4,6
Herrer merk.	552	23 558	2,3
Herrer tekn.	601	25 111	2,4

	Fravær- dager	Drifts- dager	o/o
Damer	148	4131	3,6
Herrer merk.	114	4080	2,8
Herrer tekn.	123	4182	2,9

Arbeidere:

Arbeidere:

Lager	135	11 189	1,2
Verksted	374	21 778	1,7
Sterkstrømsmontører	788	23 465	3,4
Svakstrømsmontører	211	13 949	1,5

Lager	57	1961	2,9
Verksted	157	3816	4,1
Sterkstrømsmontører	139	4293	3,2
Svakstrømsmontører	58	2544	2,3

Avdelingssjef Eivind Pløen

40 år i firmaet.



Den 27 mars i år kunne avdelingssjef Eivind Pløen se tilbake på 40 års arbeide i vårt firma. Gjennom en så lang årrekke har det skjedd ikke så lite av historikk i firmaet, det har vært tider med opp- og nedgang og stadige forandringer. Slik vil det selvfølgelig alltid være, tider og konjunkturer må følges, en bedrift må stadig være under dynamisk utvikling skal den arbeide seg fremover og oppover. Som regel har 40-årsjubilantene meget å fortelle om og vi synes det er morsomt og interessant når vi lytter til beskrivelser og episoder fra firmaets forskjellige perioder. Pløen var som vanlig elskverdigheten selv, da vi oppsøkte ham for å få en prat og få ham til å fortelle litt fra sitt lange virke i firmaet.

— På hvilken måte begynte De i firmaet, Pløen, og hvor var Deres første arbeidsplass?

— Etter at jeg hadde tatt eksamen fra Aars og Voss middelskole og fra Christiania Handelsgymnasium var jeg ca. 2 år i Det Oversjøiske Compagni, Oslo og deretter ca. 2 år på kontorer i utlandet. — Da jeg kom hjem fra Hamburg i 1912 fikk jeg så ansettelse hos Siemens-Schuckert N/A, som firmaet dengang het, og her slo jeg meg til ro. — Hva jeg tidligere hadde lært av språk og handelskunnskaper fikk jeg god bruk for. — Som de andre 40-årsjubilanter H. Doldorff, C. J. Johansen og H. G. Hansen begynte også jeg i Kirkegaten og mine sjefer dengang var direktør Meinich, kontorsjef Torjussen og avdelingssjef Moldenhauer. Om forholdene dengang er der tidligere gitt gode og treffende beretninger av C. J. Johansen i Proton Avisen og jeg behøver derfor ikke gå nærmere inn på dette. Jeg vil bare nevne at også jeg følte en viss verdighet da jeg ble plasert ved en av disse høye gammeldagse skrå-pultene på en høy pedestal av en stol som man kunne snurre rundt på.

— Og De har stelt med lamper praktisk talt hele tiden hos oss? Det må være ganske rart å se tilbake på alle disse år og tenke på den store utvikling som har vært på Deres arbeidsområde. Det er sikkert ikke lite De kunne fortelle oss herom?

— Ja, det kunne være atskillig å berette om, etter at jeg hadde vært ett års tid i firmaet fikk jeg forespørsel om jeg var villig til å lede en egen avdeling for salg av glødelamper som stamhuset i Tyskland ønsket å opprette i Norge. Jeg slo straks til og har ikke angret på det og således ble lampeavdelingen til. Den ble opprettet etter grundige studier og forberedelser, og for å bli så effektiv som mulig ble den utskilt som en egen selvstendig del av firmaet omtrent som

Osram-firmaet virker i dag. Jeg hadde under min kontroll et stort lampelager med egen ekspeditor, visergutt, lagerkartotek, fakturabok, ordrebok etc., samt en egen byselger. For annet materiell hadde firmaet dengang ingen byselger, og bare en reisende for hele Norge. Dessuten hadde jeg til disposisjon en stenograf og 2 skrivemaskiner. Innkjøp av lamper fra utlandet, avisreklamer og all annen norsk reklame for »Wotan«-lampen lå dengang også under meg og dessuten kunde-kartoteket og lampestatistikken. Dette var jo ikke så lite og jeg hadde følelsen av at jeg hadde en betydelig stilling i firmaet.

Reiser til Tyskland og København foretok jeg også. Ordningen med en egen lampeavdeling viste seg effektiv og vårt firma ble snart en av de største lampeimportører og forhandlere i Norge.

Etter første verdenskrig ble meget forandret. Konkurransen mellom de mange europeiske lampefabrikker var intens. For å møte denne konkurranse på beste måte ble de 3 største lampefabrikker sluttet sammen i en ny stor organisasjon som fikk navnet Osram G. m. b. H. i Berlin. De 3 fabrikker var Aueragesellschaft (som hadde Osramlampene), A. E. G. (som hadde AEG-lampene) og Siemens (som hadde Wotanlampene). Istedenfor disse 3 konkurrenter fikk man da bare en fabrikk og ett merke, nemlig »Osram«, idet de 2 andre kjente lampemerker »AEG« og »Wotan« ble strøket av navne registret og omdeøpt til »Osram«. Denne sammenlutning hadde mange følger for vårt lampesalg og også for meg personlig. Det store nye Osramselskap i Berlin opprettet nemlig snart en egen salgsorganisasjon i Norge med egen fabrikk i Drammen. Mange av de saker og ting som jeg hadde organisert og varetatt i en årrekke ble dengang overført til Osram og mange av de folk jeg hadde hatt under meg ble da overflyttet til andre avdelinger i vårt firma, eller til det nye Osramselskap. Salget til kundene fikk vårt firma dog beholde i sin helhet og noen måtte jo da ta seg av det. Det ble da fortsatt meg og en assistent som jeg fikk beholde helt til verdenskrig nr. 2.

Lampeomsetningen har i årenes løp gått jevnt framover. Da jeg begynte med lampesalg i 1912—13 var årsomsetningen ca. 20 000 stk. og nå er omsetningen for 1951 over 1½ million stk.

Den tekniske utvikling av lyskildene har i disse år også gått jevnt framover og denne side av saken, samt lyskulturbevegelsen har hatt min største interesse. Å komme nærmere inn på dette lar seg dog ikke gjøre nå. Kun kan jeg nevne at jeg selv har opplevd overgangen fra petroleum og gassblusset til kulltrådlampene, bue-lampene, metalltrådlampene, damplampene og lysstoff-rørene.

— Synes De arbeidet har vært trivelig og firmaet bra, da, Pløen? I årenes løp må De ha hatt kontakt med en masse mennesker, så vel kunder, funksjonærer, sjefer o. a. og kanskje De hadde litt å si oss i den anledning?

— Jeg vil si at jeg med den største interesse har fulgt firmaets utvikling gjennom årene, og at jeg alltid har trives godt med mitt arbeid. Jeg har i disse år truffet mange hyggelige mennesker, og jeg benytter denne anledning til å sende en hjertelig takk for godt samarbeid til alle mine sjefer og medarbeidere i firmaet Proton, så vel som til alle sjefer og funksjonærer i firmaet Osram. En særskilt takk sender jeg til firmaets lampeagenter, representanter og selgere som i høyeste grad har bidratt til det gode resultat med salget av våre lamper.

Ingen skal beskyldte Pløen for å lage bråk og uro om seg, ei heller slår han på stortrommen for å melde at »her kommer jeg«. Nei, Pløen er velsignet

fri for alle nykker i en slik forbindelse. Stillfaren og fredelig møter han oss i dagens arbeid, sindig og korrekt utfører han sitt virke og grei og liketil er han blandt kolleger. Kundene behandler han til det ytterste elskverdig og høflig, ja slik at de kommer igjen gang på gang. Ikke fornærmer han et menneske og ikke går han iveien for noen (vi kunne være fristet til å skrive — selv ikke for sin egen skygge).

Og det er nettopp slik vi vil se Pløen i mange år ennå fremover. Avholdt er han som få både av sine sjefer, kolleger, kunder og i Osram. Vi gratulerer post festum med milepælen og gengir et lite vers som ble skrevet til hans 60 års dag:

Vær hilset du lysets fyrste,
i alle år glad i ditt yrke.
Vi håper og tror at du alltid vil virke
til lys over land i hvert eneste fylke.

g.

40-års jubileum.



Forretningsfører *Sigurd Berg* i Bergens Telefonkompani og datterselskapers pensjonskasse hadde den 11 januar i år arbeidet 40 år i konsernets tjeneste. S. Berg feiret dagen under stor oppmerksomhet med gaver, blomster og telegrammer fra sjefer, kolleger og venner.

Av disse 40 år har Berg hatt sitt virke i hele 36 år i vårt firma. Han kom til firmaet da det dengang holdt til i Kirkegaten 20, flyttet deretter en kort stund over i midlertidige lokaler i Torden-skjolds gate 6 inntil lokalene i Rosenkrantzgaten 11 ble ferdig. Hans første arbeidsplass var på anleggsavdelingen hvor Daldorff dengang var avdelingssjef. Senere flyttet Berg over til bokholderiet og ble i 1924 firmaets sekretær. Berg har arbeidet under mange kontorsjefer, vi kan nevne Torjussen, Schierenbeck, Haug, Ahlbom, Claussen, og han har fulgt firmaets utvikling i nedgangs- og oppgangstider. Gjennom alle år hos oss har han vært en dyktig funksjonær og hans arbeide har alltid vært preget av grundighet og nøyaktighet.

Fra 1948 gikk Berg over i ny stilling som forretningsfører for pensjonskassen, hvor han til daglig stiller med pensjonsspørsmål for arbeidere og funksjonærer hos oss og alle våre søsterselskaper. Vi gratulerer post festum med jubileet og sender de beste ønsker for fremtiden.

50 år.



11 februar 1952.

Avdelingssjef
Karl Nilsson.

80 år

16 februar 1951.

Pensjonist
tidl. rengjøringshjelp
Mathilde Martinsen.

Takk.

Hjertelig takk for all deltakelse ved min kjære hustrus bortgang.

Eilif Hansen.

Foreningen Siemenshytta.

Hyttestyret har oppnevnt et arbeidsutvalg som skal ha til oppgave å overvåke den daglige drift av hytta i henhold til hyttereglementet. Dets oppgave er også å samarbeide med hyttestyret når det gjelder vedlikehold, skader og nyanskaffelser i hytta.

Utvalget består av følgende medlemmer:

Kjell Hallre,
Erik Nordberg,
Birger Strand,
P. Wessel,
Gangar Whist.

Disse vil sørge for at det er vakt i hytta om søndagene.

SISTE SKOTTEHISTORIE lyder:

Annie og Pat var på bryllupsreise, og flott som Pat var, kjøpte han en plate sjokolade. Den delte han i tre deler, den ene ga han Annie, den andre tok han selv, den tredje viklet han inn i papiret igjen og sa:

— Den skal barna ha ...!

Og så var det den vesle gutten som ikke turde vaske seg. Han var redd han skulle krype.



TRONDHEIM

60 år.



Reisende
Harald Gaustad.
27 januar 1952.

50 år.



Kontorist
Kaare Hoeggen.
2 februar 1952.

50 år.



Lagerarbeider
Martin Gimse.
22 februar 1952.

50 år.



Verkstedingeniør
Reidar Stokkan.
18 mars 1952.

Protonlagets årsfest.

Tradisjonen tro ble Protonlagets årsfest avviklet den 2 februar i Handelsstandens Hus og tradisjonen tro også i år dagen etter de tekniske foreningers nyttårsball. I år kom dette oss til gode, idet vi fikk overta scenearrangementet, hvor rammen var Møllebakken kraftstasjon hvor det lyste Proton i mot oss fra så vel tavle som generator. Så det hele var jo som laget for oss.

Da kl. var 20 og man benket seg rundt det sjeldent veldekte bord, var vi samlet bortimot 140 personer, ny rekord. Som formann i festkomiteen ønsket overingeniør Lie festlyden velkommen, og introduserte aftenens toastmaster Kjell Aune.

Første runde av svinesteken gikk uforstyrret unna. I pausen fikk direktør Selmer ordet, og han ga i sin tale et resymé av året som gikk og av stillingen i dag, og rettet en takk til hver enkelt for stor innsats og interesse for firmaet i året som gikk.

Talene for herrene og damene ble fremført av henholdsvis Magnhild Meland og Rolf Kværnø. Begge disse taler var så gode som man sjelden hører dem. Vi gjengir et klipp av frøken Melands tale som gikk på Lensvikdialekt:

»Æ har itj no personlig kjeinskap te mainnen som husbond, men æ ha snakka med dæm som har det og fått veta at hainn e ein orntlig hustyrann som kræve at kona bestaindig ska væra bli og opplagt, mens'n sjøl ofte e både grætten og sur — men det høre no leksom me te lit av hans privilegier og det ska kona ta hensyn te og finn sæ i uten å kny. Næi, æ må sei som kjærringa, at å gift mæ kainn æ da vel aidri finn på å gjæra — for om æ ha løst på eit glas melk så går æ vel itj derfor iveri å kjøpe mæ eit heilt naut.«

Ja, stemningen sto høyt under taket, og innimellom var det sanger som krydret det hele. Oppe på podiet satt Protons verkstedorkester. De fire karene som var med der, kunne sine saker, ja, enkelte trakterte til og med flere instrumenter.

Et ekstra innslag i festen var at dagen falt akkurat femti år etter den »toende i toende to«, og kveldens hedersgjest, 50-åringen Kaare Hoeggen, ble hjertelig hyldet. Hellesvik hilste jubilanten på vegne av alle medarbeidere. Deretter talte jubilanten selv, og vi fikk dessuten lest opp en lang rekke telegrammer som var strømmet inn fra alle kanter, blant annet fra Proton Sportsklubb, Oslo.

Etterat formannen i laget, Odd Wærdahl, hadde takket for maten, fortsatte festen med hyggelig prat rundt småbordene i salongene eller man svinget seg lystig i dansen i festsalen til verkstedorkesterets toner.

Til festkomiteen kan vi bare si: Vel blåst. Det var en stilig og gjennomført fest.

Fravær.

Fraværstatistikk 1 januar—29 februar.

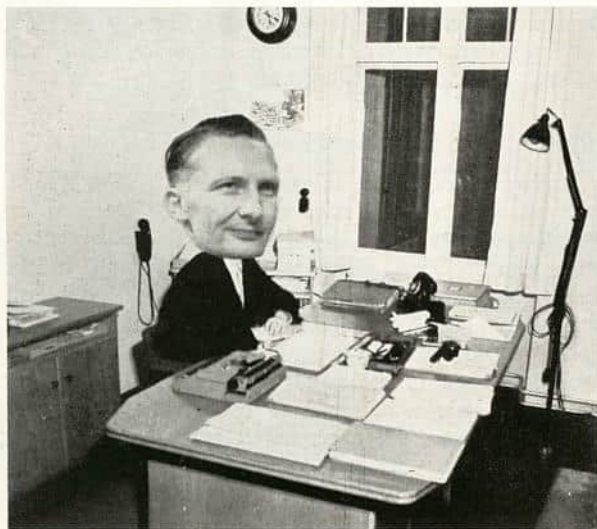
Funksjonærer:

	Fraværsdager	Driftsdager	%	% 1951 total
Damer	8	918	0,9	0,7
Herrer, merk. ..	32	867	3,9	1,8
Herrer, tekn. ..	3	1428	0,2	1,1

Arbeidere:

Lager	63	867	7,2	3,9
Installasjon				
(sv. + st.) ..	62	2805	2,2	2,5
Verksted	117	2805	4,3	3,3

Denne gang . . .



Redaktøren for Proton Avisen
ved arbeidsbordet.

Det er vel mange både ved P/O og P/T som vil stusse litt over å finne redaktør og reklamesjef J. Gabrielsen avbildet ovenfor. De førstnevnte vil vel tenke som så: Hva har nu han å gjøre under »Denne gang« i Trondheimsspalten? De siste vil vel stusse over å finne et ukjent fjes under hva de har vært vant til å regne for sine enemerker.

Imidlertid har dette sin naturlige forklaring. Det har i hvert fall her oppe i Trondheim vært et tilbakevendende spørsmål, hvem er Gabrielsen, hvordan ser han ut, osv.? Og nå har vi da tenkt, meget mot hans vilje, å presentere ham for leserne utenfor Oslo. Ja, så stort og spredt som P/O er blitt, så er det kanskje ikke alle der heller som vet hvem redaktøren er.

Da Trondheims-medarbeideren for PA for en tid tilbake var i Oslo gikk ferden selvsagt innom Gabrielsen på reklameavdelingen for å få en prat om avisen, og vi fant da Gabrielsen ved arbeidsbordet vel begravd i hauger av papir.

»Det er ikke farlig å sitte som redaktør for Proton Avisen, når stoffet strømmer inn i slike mengder«, bemerket vi da vi entret kontoret og kastet et blikk bort på papirhaugen.

— Ja, du tror vel det og, du.

— Ja, er det ikke slik her som i Trondheim at du blir neddyngnet av stoff til avisen minst en måned før stoffet skal være innlevert?

I parentes kan vi bemerke at vi nevner dette for å berolige, i tilfelle det skulle være noen ved P/T som i det siste skulle ha gått rundt med dårlig samvittighet, fordi de ikke har tatt sitt løft i forbindelse med Proton Avisen.

— Vi har nok høstet de samme erfaringer i så måte, smiler Gabrielsen lunt til våre utopiske bemerkninger.

— Hvordan føles det egentlig å sitte som ansvarshavende redaktør for et så omfattende foretagende som Proton Avisen er blitt?

— Si meg, husker du den tiden da du gikk på skolen og hadde norsk stil? Akkurat slik føles det. Den eneste forskjellen er at da man gikk på skolen, fikk man et lite pusterom etterat stilen var innlevert før man ble tildelt neste oppgave. Slik er det ikke her. Ikke før er et nummer av avisen ferdig, før neste nummer begynner å spøke i tankene på en.

— Det vil med andre ord si at en »avismann« aldri er fri?

— Ja, nettopp. Kall det »avismann«, »bladneger«, eller hva du vil. Det siste uttrykk synes jeg passer bra for det er litt av et negerarbeid. Man må til enhver tid være på vakt med tanke på avisen både på arbeidsplassen og ellers, kanskje særlig når man leser aviser eller tidsskrifter. Man kan jo her komme over stoff som man med fordel kan nyttiggjøre seg i PA. Selv i søvne, kan jeg forsikre, tumler man med problemet: Stoff til avisen.

— Hvordan har du inntrykk av at avisen blir tatt imot av bedriftens folk?

— Mitt inntrykk er at det absolutt er mange som leser avisen med interesse, i hvert fall hvis man skal dømme etter alle de som spør etter avisen, når tiden nærmer seg at den skal ut.

— Men du er vel ikke bare interessert i interesserte lesere?

— Det er nok vel og bra at avisen blir lest, men jeg kan ikke si annet enn at det hadde vært morsomt om flere hadde husket på avisen vår med stoff. Rundt om i vår store bedrift, utover landet, befinner det seg sikkert folk som sitter inne med viten og erfaringer som hvis det ble nedskrevet, og sendt inn til avisen, ville bli lest med den største interesse av vår store lesekrets. Husk at avisen kommer ut i 1000 eksemplarer og regner vi med at hvert eksemplar f. eks. blir lest av 3 personer, så har vi en lesekrets på 3000.

— Er det noe særskilt stoff du ønsker det skulle være rikelig tilgang på eller har du noe annet spesielt på hjertet?

— Ja, i grunnen kunne det være mangt og meget å si. Proton Avisen skal jo til enhver tid søke å gi et speilbilde av det liv som i arbeid og fritid rører seg i firmaet. Man må da ha klart for seg at det er firmaet eller bedriften, arbeidsstedet og menneskene der som skal prege bedriftsbladet.

Firmaet vårt er blitt stort og vidstrakt og arbeider på svært mange felter, følgelig er det nødvendig å ha et forum som kan gi opplysninger og øke kjennskapet til firmaet. Vi har hos oss forskjelligeartede arbeidsgrupper og avisen må vende seg til alle som på en eller annen måte er knyttet

til firmaet og forsøke å gi noe av interesse og verdi for enhver.

Det burde ikke være noen mangel på stoff til avisen, innen vår bransje er det rikt varierende stoffmuligheter, tenk bare på alle de områder vi spenner over i elektroteknikken. De »tørre« tekniske artikler er vi ikke interessert i, dertil er det tidsskrifter i hopetal. Men varebeskrivelse og teknikk omsatt i fortellende, populær form, det vil vi gjerne ha. Nei, vanskeligheten ligger ikke i stoffmangel, men i å få den enkelte til å skrive en artikkel og jeg blir jo nokså ofte møtt med klisjeen »har ikke tid«. Men jeg forstår det i grunnen godt, det er mange ganger ikke så enkelt i vårt rastløse jag. En vesentlig del av avisens stoff bør være produkter av fritidsarbeid og fritiden strekker nå engang ikke til alt i vår tid.

Men noter endelig at jeg i tidens løp har møtt en god del elskverdige bidragsytere som det har vært en fornøyelse å ha med å gjøre og jeg har det store håp at jeg også fremover skal møte en god del andre, slik at avisen fortsatt kan være med på å styrke samhörighetsfølelsen og arbeidsgleden.

Her har dere kjære lesere fått litt »inside information« når det gjelder avisen vår. Nå vet dere så noenlunde hvor landet ligger, og så er det opp til den enkelte av dere å gjøre litt til å høyne avisens nivå og gjøre den mer aktuell og bedre på alle andre måter. En ting som slo oss da vi snakket med Gabrielsen var den påtagelige forandring av hårfargen henimot sølvets på de to årene siden vi sist så ham, og det å være redaktør for PA har nok gjort sitt til å påskynde denne prosess, og i så måte må vi nok si at alle er mer eller mindre skyldige i denne utvikling. Derfor kjære lesere blir appellen: Gå inn for å redde de av Gabrielsens hår som ennå ikke er blitt hvite. Som underleverandør sender vi også den samme appell til leserne ved P/T, til fordel både for medarbeideren der og Gabrielsen.

Til slutt vil vi få takke Gabrielsen for hva det har lyktes ham å bringe PA fram til i dag, og samtidig vil vi få ønske ham lykke til i hans videre arbeid med avisen.

jh.

Telex-stil.

Ved P/T har vi ennå ikke fått vår fjernskriver for Telexmeldinger. Da Telex-sirkulæret i sin tid kom, hadde det likevel en ganske momentan virkning, idet en av våre folk bare et par dager senere mottok en melding i typisk Telex-stil. Men for ikke å foregripe begivenhetens gang, kan vi forsøke å rekonstruere hvordan denne melding ville ha sett ut ikledd førtelextidsk språkdrakt:

Vedr.: Utstillingsdisk på mitt kontor.

Under henvisning til min aktnotis for vel en måned siden vil jeg ikke unnlate å minne om den utstillingsdisken som jeg ba om å få installert på mitt kontor. Den slags slappfiskaktig behandling av en for meg, som selger i firmaet, viktig sak, finner jeg ikke å kunne finne meg i. Jeg vil ikke unnlate å fremheve den risiko som firmaet og medarbeideren av denne sak løper ved en videre forhaling av saken. Da min tålmodighet nå begynner å ta slutt, kan dette gi seg utslag i at min elskverdighet blant annet overfor kunder, kan få en varig knekk.

Slik lød aktnotisen i Telex-stil:

Utstillingsdisk,
din fisk!
Ta ingen risk.
Jeg kan bli bisk.

Balder & Co.

ET HUNDELIV

— Menn lever et hundeliv, sa den kvinnelige foredragsholder, og alle menn i salen lyttet oppmerksomt. Men interessen forsvant da hun fortsatte:

— De vasser inn på teppene med sølete føtter, de knurrer over maten og sover hele kvelden når de har gumlet seg ferdig —

Personalforandringer.

Nyansettelser i tiden 1/12—51 til 29/2—52.

Vi ønsker velkommen!

Navn	Ansatt	Stilling	Avdeling
Trondheim.			
Peder Hjelpdahl	7/12 51	Elektriker	Verkstedet
Jan Skarholt	10/12 51	Praktikant	»
Sigurd Kjerstad	12/12 51	Hj.arbeider	Inst.sterkstr.
Per Hjelpdahl	12/12 51	Praktikant	Verkstedet
Kaare Ljøkell	3/1 52	Viklerlær.	»
Harald Apold	7/1 52	Hj.arbeider	»
Johan Horsfjord	21/1 52	Praktikant	»
Martin Paulsen	22/1 52	Sveiser	»
Egil Sumstad	31/1 52	Visergutt	Lager



Dette stoff kom forsent til å være med i forrige nummer.

På nytt kan vi fortelle om et vellykket møte i Proton-laget, Bergen, denne gang fra lagets generalforsamling den 9 november. Møtet ble som sist holdt i Bergen Roklubb's hyggelige lokale.

Først ble selve generalforsamlingen avviklet. Årsberetning og regnskap for 1951 ble enstemmig vedtatt uten bemerkninger. Valgene endte med at det sittende styre ble gjenvalgt. På grunn av den korte funksjonstid (fra mars i år) og av at lagsarbeidet forholdsvis sent var kommet ordentlig i gang hadde styret erklært seg villig til å stille seg til gjenvalg. For revisorenes vedkommende ble det også gjenvalg.

Kontingenten for 1952 ble satt til kr. 10,00, som forfaller med en ½ i januar og en ½ i juli. Under behandlingen av valg og fastsettelse av kontingent ble ing. Vaksdal valgt til møtedirigent, og han skjøttet sitt verv på en utmerket måte.

Under posten »Eventuelt« minnet formannen om det punkt i årsberetningen hvor styret henstiller til medlemmene å komme med forslag om oppgaver som kan inngå i lagsarbeidet. Det kom øyeblikkelig flere gode forslag. Frk. Clausen foreslo at vi innen laget startet en lesering og at man burde undersøke mulighetene for å arrangere teateraftener. Montør Strimmelen, som er en »gammel« fjelltraver, syntes det var en skam at fjellene rundt byen skulle stå der så snaue og slo til lyd for at Proton-laget burde prøve å få i stand søndagstur i Byfjellene med formål skogplanting.

Etterat styret v/formannen ifølge ritualet hadde takket pent for tilliten, ble generalforsamlingen hevet, og medlemmene benket seg rundt langbordet til pølsefest. Som alltid når hyggelige mennesker er samlet, ble også festen hyggelig. Stemningen var høy, det var uhyggelige taler og særdeles ditto sanger, og det var god pote-saft i de små glassene og godt Hansa-øl i de store.

Ing. Korsvold var, som alltid når protonene er samlet til gilde, sjef for den tekniske avdeling. Den ypperlige Proton magnetofon (forhandles bl. a. av Proton, avd. Bergen) var stadig i ilden, først med dempet taffelmusikk, så med en avdeling sanger av frk. Hodne og en hes undertegnede, så med dansemusikk og sist, men ikke minst, var den et meget vesentlig innslag i en musikalsk gjettekonkurranse. Denne konkurransen var arrangert av ing. Korsvold, og slaget sto mellom et damelag og et herrelag. Herrene skaffet seg ved starten en solid ledelse ved å svare korrekt på spørsmål om hvor gamle de var, mens damene, som svarte like korrekt, fikk 0 poeng da dommeren mente at det var galt av en dame å oppgi sin alder. Dommeren annullerte imidlertid senere denne avgjørelsen, og konkurransen endte til alles tilfredshet uavgjort. Det ble også kjørt en fornøylig kortfilm hvor vi ble tatt med på en biltur så absolutt vanvittig, at skulle noe måles i promiller på bilføreren, så måtte det være blodet.

En av aftenens mange clouer var premieutdelingen for firmamesterskapene i friidrett og sjakk hvor firmaet hadde stilt opp 3 gavepremier, nemlig til bestemann og bestekvinne i friidrett og til bestemann i sjakk. Proton-laget hadde dessuten satt opp en rekke premier og diplomer. Firmamester i friidrett for kvinner ble frk. Eva Clausen og for herrer O. K. Sættem tett fulgt av Alf Tverlid og Kåre Pedersen. Firmamester i sjakk ble lagersjef Lyngvær med Olaf Grindheim og montør Hansen på de neste plassene. Jubelen var stor, og premievinnerne ble tilbørlig hyldet, og vel så det.

Og så var det dans. For anledningen var det også

innredet en bar hvor festdeltakerne kunne få en drink til »selvkost.« (»kost« kan her også leses i betydningen »hyggelig«). Montør Hansen boltret seg bak disken som den fødte barkeeper. Skulle han noen gang bli lei av elektrikerfaget, så står veien åpen til Continental, the Ritz og Stork Club.

Det er alltid trist å bryte opp, dette å si god natt og takk for i aften til hverandre, når man hygger seg som best, men — dessverre — bussene venter ikke, og det gjør heller ikke vekkerklokken når den ringer en ny arbeidsdag inn. Så oppbrudd ble det, og etter fram-møtet dagen derpå å domme, må alle vekkerklokker ha vært like uforskammet som de pleier å være.

O. S.

Årsberetning for året 1951.

På Proton-laget Bergens konstituerende møte den 16 mars 1951 ble følgende valgt til styre:

O. K. Sættem, formann, Bj. Lyngvær, viseformann, Eva Clausen, sekretær og H. Hansen, kasserer.

Som revisorer ble valgt disp. H. Bang og salgssjef S. M. Løken.

Kontingenten for tiden fram til den ordinære generalforsamling ble satt til kr. 5,00.

Styret hadde en del vanskeligheter å kjempe med for lagsarbeidet kom i gang for alvor. Etterat ferietiden var over, ble trening for NIF's idrettsmerke påbegynt. Interessen for idrettsmerket var til å begynne med ikke så stor som ventet, men styret har inntrykk av at den nå er økende og tror at laget til neste år vil kunne stille ca. 6-7 medlemmer til merkeprøvene. I år er det dessverre bare 2 medlemmer som går inn for merket. Styret mente at det for å stimulere interessen for fysisk trening og for idrettsmerket, ville være fornøftig å innstifte et årlig firmamesterskap i friidrett.

For 1951 ble dette avholdt den 11 og 13 oktober 1951 på henholdsvis Krohnsminde og Skansemyren idrettsplass. Det viste seg at mesterskapet fikk større tilslutning enn ventet, og flere av resultatene, sett som resultater i bedriftsidrett, var lovende. Flere av de yngre medlemmer av laget vil sikkert med trening kunne gjøre seg gjeldende i bedriftskonkurranser.

Firmamester i år i dameklassen ble frk. Eva Clausen og i herreklassen O. K. Sættem. Styret beklager at frk. Clausen ikke hadde noen konkurrenter denne gang, da hennes resultater var meget gode og lå godt over fordringene til idrettsmerket. I herreklassen var det skarp konkurranse i alle øvelser, og resultatene viser at der blant de yngre er flere sannsynlige aspiranter til mestertitlen neste år.

I september-oktober ble det i laget avviklet ytterligere et mesterskap, nemlig i sjakk. Her var konkurransen både langvarig og knivskarp. Den som i år »trakk det lengste strå« og ble firmamester, var Bj. Lyngvær.

Styret vil gjerne i årsberetningen få takke de som ved sitt uegennyttige arbeid har gjort det mulig å få avviklet konkurransene på en forsvarlig måte og på relativt kort tid.

Styret vil samtidig få takke firmaet v/disponent Bang for den interesse det har vist Proton-laget, Bergen, og for den økonomiske støtte det har yttet i dette året. Medlemmene vil sikkert, selv uten kuleramme, forstå at våre forskjellige arrangementer ikke ville ha vært mulig uten denne støtte.

Proton-lagets økonomi er som den vel kanskje bør være i et slikt lag, nemlig akkurat så dårlig at lags-

Montør A. Næss tok tidere under de olympiske ishockeykamper på Jordal Amfi.



Fra venstre: Klokken — Jordal Amfi — Montør A. Næss ved tidtagerpulten.

Under de spennende vinterleker tok vi turen opp til Jordal Amfi og hvem andre dirigerer alle kampene deroppe enn montør A. Næss fra svakstrømsavdelingen. Næss var tidtager og betjente det store flotte uret deroppe.

— Nå, Næss har du fått en glødende interesse for ishockey?

— Ja, du kan så spørre, nå er jeg kommet midt oppi det. Saken er at Proton hadde montasjen av uret her og på Dæhlenengen. Det var P. Möller, en ingeniør fra Longines i Sveits og jeg som utførte arbeidet. Etter at arbeidet var avsluttet ble det spørsmål om vi i fremtiden ville betjene anlegget og så tok vi jobben på fyrabend. Du skjønner det er bare Möller og meg her i byen som har satt oss inn i denne jobben.

— Det var da et kjempeflott ur. Hvordan er så det kommet hit?

— Uret her og på Dæhlenengen er en gave til Vinterlekene fra firmaet Longines i Sveits. Verdien dreier seg om ca. kr. 100 000,00.

— Fortell litt om hvordan uret virker?

— Uret er en ganske komplisert historie. Det kan stoppes og kjøres etter spillets gang. Hvert lag har også sin klokke som viser utvisningstiden for spillerne. Det kan vises ut 2 på 2 minutter eller 5 minutter på hvert lag. Dette med stopping og startning av uret og igangsetting av utvisningstiden dirigeres fra en liten pult som under hvert stevne monteres ved varetet akkurat ved midtlinjen av banen. På denne pulten som du ser her er de nødvendige knapper og brytere for selve styringen av tidsuret og straffetiden. Pulten står i forbindelse med en sentralinnretning oppe bak klokken og sentralen gir impulser til de 3 velgerne som dirigerer spilletiden. Spilletiden er når det spilles 3 omganger a 20 min. (dvs. full tid) helt automatisk. Når kampen begynner lyser en grønn lampe på pulten og det er 4 sådanne lamper, en for første periode og 1 for den andre. Siste periode er delt opp i 2 omganger a 10 min. og det er derfor 2 lamper for denne periode. For hver gang en periode er omme kobles automatisk inn en sirene og uret stopper, og sentralen kobler over til neste periode. Når siste periode er omme, stopper også klokken automatisk og sirenene lyder. Skal juniorene spille så skal det bare være 12 min. omganger. Da må automatstyringen utkobles og alt styres for hånden, likesledes for guttelagene som har 10 min. omganger. Men

å forklare alt om uret og sentralen vil føre for langt, så du får greie deg med dette.

— Og du har sett alle kampene på Jordal? Det var vel mange spennende episoder, jeg tenker du har sett litt av hvert.

— Ja, jeg så jo alle kampene her på Jordal, men Möller så jo også kampene på Dæhlenengen. Under slike ishockeykamper hender det jo alltid no, farten er kolossal og situasjonen veksler ustanselig. Tsjekernes spill og opptreden synes jeg var noe av det beste. De gikk ikke inn for ta sin mann, men fintet forbi med elegante kroppsdriblinger og pasninger og samspillet var helt perfekt. Den mest spennende kampen synes jeg var mellom svenskene og tsjekkerne. Begge lagene var så jevn gode at det måtte være bare flaksen for det som vant. Jeg synes det var synd at tsjekkerne ikke kom høyere opp på tabellen.

Utvisningsboksen var like ved meg, og der var det jo mange rare episoder. Enkelte som ble utvist var så sinte at de skjelte og smelte så det var en gru. Verst var vel nr. 3 på USA laget. Jeg husker engang var han på full fart oppover tribunen for å ta et par sveitsere som tillot seg å bemerke at han hadde en dårlig olympisk and osv. Han raste rundt og jeg måtte legge meg på over tidtagerpulten for at han ikke skulle rekke og slå den i stykker. Men stort sett så var det pent og pyntelig alt sammen og det var en fantastisk publikumsopplutning.

— Og i fremtiden skal denne jobben din medføre at du blir en ivrig ishockeytilhenger.

— Ja, det hadde jeg ikke drømt om, men nå når jeg har kommet oppi dette, synes jeg det er morsomt og det blir vel kanskje i fremtiden en god del kamper jeg skal betjene. Men det er bare hyggelig hvis det er gode kamper og pent spill, for som nevnt det er fart fra først til sist.

9.

Eventyr.

Det var en gang.

Det var i riddertiden. Ridderen hadde nettopp fått en sønn. Sønnen skrek om natten og far og mor måtte stadig stå opp og skifte rustning på ham. Han gjorde ustanselig rustningen slik som alle spebarn i riddertiden gjorde sin rustning. — Rusten.

IKKE TID TIL OVERTRO

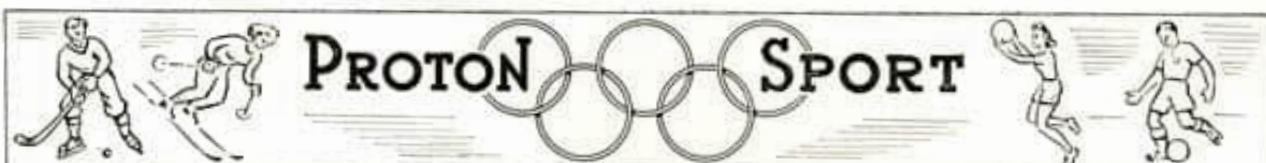
— Min mann kommer, skynd deg å hopp ut gjennom vinduet.

— Ja men, kjære deg, det er jo trettende etasje.

— Bare hopp. Her er ikke tid til å være overtroisk.

arbeidet såvidt kan holdes gående. Forøvrig henvises til det reviderte regnskap.

Styret vil avslutte sin årsberetning med å henstille til medlemmene å komme med forslag til eventuell utvidelse av lagsarbeidet i det kommende år, og håper samtidig at den økende tilslutning til lagets arrangementer vil vedvare.



B.T.-rennet 1952.

Årets B. T.-renn, det femte i rekken, ble avviklet søndag den 3 februar fra Konnerud skole med Idrettslaget Delta som arrangør. Vær og føreforhold var glimrende. Som flere ganger tidligere dominerte Delta rennet i høy grad. I tillegg til sitt store deltakerantall hadde de også den fordel å operere på hjemmebane.

For Protons velkomme var deltagelsen rett og slett dårlig. Verre er det likevel at de som er påmeldt, simpelthen uteblir uten å ha gitt beskjed. Vi hadde påmeldt i alt 25 herrer, mens 13 møtte opp. Da ser det ut til at damene har en langt større innsatsvilje idet det deltok 10 Protodamer av 9 anmeldte.

Men tilbake til selve rennet. Løypa var i år lett, enkelte mener for lett, og på det gode foret var det heller ingen smøringsproblemer. Enkelte løpere klaget over at det var vanskelig å få stavfeste i løssnoen. Avviklingen av rennet gikk greit unna.

Deltagere, rennfunksjonærer og innbudte møttes om ettermiddagen i Harmoniens's festlokaler til middag med premieutdeling og dans etterpå. Ved middagen ble det holdt flere taler, bl. a. av rennlederen, E. Andersen, Idrettslaget Delta, som ønsket alle velkommen til festen, og, på vegne av arrangørene, rettet en takk til B.T. for all interesse og økonomisk hjelp. Derpå fulgte taler av flere ledende funksjonærer i B.T.'s selskaper. Etter kaffen kom så premieutdelingen som aftenens høydepunkt. Det er ikke for meget sagt at premiebordet var i høy grad imponerende. Som tidligere nevnt forsynte Deltakere seg nesten noe for bra av solvet. Dagens største lyspunkt for Proton ble 1. premien i dameklassen. En god del B. T.-skimmerker for tredje gangs deltagelse ble samtidig utdelt.

Det er å håpe at deltagelsen fra Proton vil bli langt større neste år, slik at premielisten muligens kan forandres noe.

Kj. H.

Resultatlisten ble som følger:

Klasse 1. Herrer (Racer).

1. Sigurd Gulliksen, Delta	41,04
2. Bjørn Tangen, Delta	41,33
3. K. Syvertsen, Delta	43,02

Klasse 2. Herrer (18-25 år).

1. Egil G. Kjerner, Delta	41,40
2. Finn Holt, Nera	45,26
3. Knut Andersen, Delta	45,51
4. Age Larsen, Delta	46,02
5. Leif Orn, Proton	46,20
6. Thor Jensen, EGA	46,40
7. Sverre Haveråen, Delta	46,44
8. R. Engebretsen, Proton	46,51
9. Odd Hansen, Proton	47,50
10. L. Stensrud, Delta	48,00
20. S. Thorbjørnsen, Proton	53,51

Klasse 3. Herrer (25-35 år).

1. Ing. Brennhovd, EGA	42,54
2. Normann Olsen, Delta	43,13
3. Anton Arneresen, Delta	43,57
4. Leif Syvertsen, NERA	44,29
5. R. Engelstad, EGA	46,17
6. O. Ollestad, Proton	46,32
7. F. Jacobsen, EGA	46,46
8. Henry Ringstad, Delta	47,05
9. Henry Palmgreen, Delta	47,05
10. A. Aurstad, EGA	47,45
12. Kolbjørn Fladberg, Proton	48,30
42. Arne Schröder, Proton	1,06,04

Klasse 4. Herrer (35-42 år).

1. E. Syvertsen, Delta	44,00
2. Th. Dahlin, Delta	48,03
3. Knut Astrup, Proton	49,15
4. A. Th. Dahl, Delta	49,28
5. Rolf Ottersen, Delta	50,52
6. E. Ask, EGA	51,00
7. David Wernersen, Delta	53,17
8. Finn Halek, Proton	53,26
9. Sverre Gulhaugen, Delta	54,40
10. Sverre Hansen, Delta	55,35

Klasse 5. Herrer (42-50 år).

1. Gunnar Dahl, Delta	47,40
2. Anker Nilsen, Delta	48,17
3. Karl Asen, Delta	49,53
4. O. Karmo, Delta	53,40
5. Arvid Thoresen, Delta	54,12
6. J. Bredeesen, Delta	54,49
7. Erlend Hajum, Delta	54,44
8. Age Gannestad, Proton	58,33
9. Gunnar Host, Delta	1,01,48
10. M. Hole, Proton	1,02,05

Klasse 6. Herrer (over 50 år).

1. Bjarne Bergersen, NERA	53,55
2. Bjarne Gatevold, Delta	56,10
3. Birger Strand, Proton	1,02,57
4. Peder Jensen, EGA	1,05,08
5. Johs. Iversen, Proton	1,07,28
6. Georg Hansen, Delta	1,10,24
7. Ingolf Bekkerud, Delta	1,11,11

Dameklassen.

1. Thorbjørn Heggveit, Proton	11,45
2. Gerd Hansen, Delta	12,14
3. Ragnhild Ringstad, Delta	12,32
4. Eva Nilsen, EGA	12,32
5. Maia Rodsten, Proton	12,36
6. Ambjørn Solum, Delta	13,00
7. Randi Berg, Delta	13,04
8. Turid Nikolaisen, Delta	13,10
9. Bjørn Eriksen, Delta	13,30
10. Randi Rokke, Delta	13,32
11. Lise Clemetsen, Proton	13,47
13. Brita Gulbrandsen, Proton	14,01
14. Ragnhild Reed, Proton	14,20
15. Astrid M. Bråten, Proton	14,27
18. Berit Andresen, Proton	15,00
21. Sossen Andersen, Proton	15,24
23. Liv Askøy, Proton	15,25
28. Reidun Sørli, Proton	15,58

Beste damelag (4 stk.).

Delta:	
1. Gerd Hansen	12,14
2. Ragnhild Ringstad	12,32
3. Ambjorg Solum	13,00
4. Randi Berg	13,04
	50,50
Proton:	
1. Thorbj. Heggveit	11,45
2. Maia Rodsten	12,36
3. Lise Clemetsen	13,47
4. Brita Gulbrandsen	14,01
	52,09
EGA:	
1. Eva Nilsen	12,32
2. Ella Hilton	14,52
3. Frk. Bjerke	15,15
4. G. Lerudsmoen	15,35
	58,14

Beste 6-mannslag:

Delta:	
1. E. G. Kjenner	41,40
2. Normann Olsen	43,13
3. Anton Arnersen	43,57
4. E. Syvertsen	44,00
5. K. Andersen	45,51
6. Aage Larsen	46,02
	4,24,43
EGA:	
1. I. Brennhovd	42,54
2. R. Engelstad	46,17
3. T. Jensen	46,40
4. F. Jacobsen	46,46
5. A. Aurstad	47,45
6. A. Aursland	48,17
	4,38,32
Proton:	
1. L. Orn	46,29
2. O. Ollestad	46,32
3. R. Engebretsen	46,51
4. Odd Hansen	47,50
5. K. Fladberg	48,30
6. K. Astrup	49,15
	4,45,18
NERA:	
1. L. Syvertsen	44,20
2. Finn Holdt	45,26
3. E. Stenholdt	51,24
4. P. Mathisen	53,33
5. K. Steen Hansen	53,45
6. B. Bergsen	53,55
	5,02,23

Handballturnering i Moss.

Søndag den 9 mars var Proton og Neto Handballag tatt ut av Oslo bedriftsidrettskrets til å spille en turnering i Moss.

Disse to lag er de beste bedriftshåndballagene i Oslo. Lagene spilte mot de to beste bedriftslagene i Moss. Begge Oslo-lagene vant sine kamper. For Protons vedkommende ble seiren såvidt stor som 13-6. Kampene ble spilt i Moss' nye turnlokale. Dette var en prektig bygning med gode og rommelige garderobes og fine dusjer. Turnlokalet var helt utmerket til den bruk det opprinnelig var tiltenkt. Som håndballlokale er det ikke stort nok. Det ble for mange mål, for meget skyting og for lite spill. Men plassen tatt i betraktning ble der likevel ytet gode prestasjoner. Det er nå klart at Protons håndballag er et meget godt lag. En del av scoringene var av mesterklasse, og guttene er sterke, raske og smidige. De fleste har god ballfølelse og et godt blikk for riktig posisjonsspill.

Arrangementet var i alle henseende riktig vellykket og deltagerne var godt fornøyd med turen.

B. N.

Skøyter.

Klubbmesterskap på skøyter ble avholdt onsdag 5. mars 1952 på Frogner stadion. Værforholdene var bra, og frammetet var godt. Resultatet ble følgende:

Sammenlagt menn kl. 1.

Lengdeløpskøyter.

1. Harry Kristiansen	95,567	poeng
2. Egil Jacobsen	96,033	>
3. T. Ekle	96,233	>
4. Arne Schroder	99,300	>
5. Ole Alfstad	99,700	>
6. Finn Grønland	107,533	>
7. Finn Johansen	116,667	>
8. Per Krogstad	119,000	>
9. N. Aamodt	142,400	>

Sammenlagt menn kl. 2.

1. Sverre Dahl	102,850	poeng
2. Finn Halck	103,100	>
3. Rolf Schroder	103,600	>
4. Johs. Iversen	113,800	>
5. Knut Astrup	115,950	>
6. Birger Strand	119,100	>
7. Aage Gannestad	136,800	>
8. Jacob Wille	144,950	>

Sammenlagt menn kl. 1.

Hockeyskøyter.

1. Tormod Hansen	101,300	poeng
2. Svein Skreppen	109,350	>
3. Arne Svendsen	110,600	>
4. Carl H. Klevjer	119,900	>
5. Odd Torpen	116,350	>
6. Kjell Hallre	116,650	>
7. Bjorn Nilsen	123,400	>
8. Tor Hallingby	124,300	>

Menn kl. 1.

Lengdeløpskøyter.

400 m.

1. Harry Kristiansen	43,5
2. T. Ekle	45,5
3. Arne Schroder	45,9
4. Ole Alfstad	46,3
5. Egil Jacobsen	46,1
6. Finn Grønland	50,0
7. Per Krogstad	54,4
8. Alf Lorentsen	54,6
9. Finn Johansen	55,2
10. N. Aamodt	1,07,6



Se der kommer Hjallis — nei — Harry Kristiansen ligger foran!

1200 m.

1. Egil Jacobsen	2,28,9
2. T. Ekle	2,32,2
3. Harry Kristiansen	2,36,2
4. Arne Schröder	2,40,2
4. Ole Alfstad	2,40,2
6. Finn Gronland	2,52,6
7. Finn Johansen	3,04,4
8. Per Krogstad	3,13,2
9. N. Aamodt	3,44,4

Hockeyskøyter.

500 m.

1. Tormod Hansen	49,7
2. Svein Skreppen	51,1
3. Arne Svendsen	50,8
4. C. Klevjer	51,7
5. Kjell Hallre	54,3
6. Odd Torpen	56,0
7. Tor Hallingby	1,00,6
7. Bjørn Nilsen	1,00,6
9. Egil Hansen	1,07,0

800 m.

1. Tormod Hansen	1,43,2
2. Svein Skreppen	1,56,5
3. Arne Svendsen	1,59,6
4. C. Klevjer	2,00,4
5. Odd Torpen	2,00,7
6. Kjell Hallre	2,04,7
7. Bjørn Nilsen	2,05,6
8. Thor Hallingby	2,07,4

Damer 500 m.

1. Lise Clemetsen	1,00,0
2. Reidun Sorlie	1,02,3
3. Berit Andresen	1,06,4
4. Lill Andersen	1,09,8

Menn kl. 2.

500 m.

1. Finn Halek	49,2
2. Sverre Dahl	50,5
3. Rolf Schröder	51,4
4. J. Iversen	55,3
5. K. Astrup	57,2
6. Birger Strand	58,5
7. J. Wille	1,04,5
8. Aa. Gannestad	1,10,5

800 m.

1. Rolf Schröder	1,44,4
2. Sverre Dahl	1,44,7
3. Finn Halek	1,47,8
4. J. Iversen	1,57,0
5. K. Astrup	1,57,5
6. B. Strand	2,01,2
7. Aa. Gannestad	2,12,6
8. J. Wille	2,20,9

Vargeneralforsamling

i Proton Sportsklubb

Proton Sportsklubb avholder vargeneralforsamling i «Grotten», Wergelandsveien 5, torsdag den 24 april kl. 19.

Eventuelle forslag innsendes til styret innen torsdag den 17 april.

Bandylaget rykker opp i 1ste divisjon.

Etter forrige sesong lå bandylaget på 3dje plass og måtte fortsatt spille i 2. divisjon.

I inneværende sesong gikk bandylaget inn for å spille seg opp i 1. divisjon. Treningsforholdene har vært dårlige på grunn av den milde vinter. Vi møtte imidlertid godt forberedt til kampene og tapte bare én kamp under turneringen. Dette ble en god 2ten plass for bandylaget og fra neste sesong horer således bandylaget til eliten.

Resultat av seriekampene:

Creditbanken—Proton	2—1
Radioindustri—Proton	2—4
Jotul—Proton	2—3
Sykehusbetjeningen—Proton	0—1
Oslo Lysverker—Proton	W.o. seier
Grand-Bristol—Proton	3—3

Målscorere: Svein Skreppen 3 mål, Tor Jacobsen 2 mål, Sven Thorbjørnsen 2 mål, Arne Pedersen 1 mål og Kjell Jensen 1 mål.

Følgende spillere er benyttet under turneringen:

Ole Anton Alfstad, Tor Hallingby, Helge Hansen, Rolf Hermansen, Tor Jacobsen, Kjell Hallvard Jensen, Carl Henrik Klevjer, Arne Pedersen, Kjell Pedersen, Svend Thorbjørnsen, Bjarne Kasper Skodbo, Svein Skreppen, Odd Martin Torpen og Ulf Wengård.

Bandyutvalget takker spillerne for vel utført arbeid, men ber alle om ikke å «hvile på sine laurbær». Konkurransen blir meget skarp fra neste år og krever sin mann fullt ut.

Samtidig minner vi om innendørstreningen hver mandag på Uranienborg skole fra kl. 18.30. Treningen er ikke beregnet bare på håndball-, fotball- og bandyspillere som mange er tilbøyelige til å tro. Sportsklubbens motto er: «Hele Proton i form». Det er ikke kvaliteten, men kvantiteten Sportsklubben setter som sitt mål i første omgang. Med kvantiteten kommer sikkert kvaliteten. Sportsklubben tar bestemt avstand fra «Stjernedyrkelsen». En ikke ukjent idrettsmann skal ha sagt: «Enhver form for idrettsutøvelse er bedre enn tribunesliteri».

OALF.



Fra skyteplassen under Proton Sportsklubbs skircun.



Fra venstre: Fra startplassen — under skytingen — hallomann Alfstad i funksjon.

Klubbmesterskapet på ski.

Proton Sportsklubb arrangerte sitt årlige skirenn fra Siemenshytta søndag 16 mars. Det var deilig varmt vær med solgløtt og tynt skylag — riktig påskestemningen — og det var mange som denne dag fant veien til hytta. I peisestua var arrangert kafé hvor søte Protondamer sørget for serveringen, og det var adgang til å få kjøpt noe av hvert og NB! til særdeles rimelige priser. Det var ikke vanskelig å se at Protonfolk formelig koset seg så vel inne som ute og det er sikkert ikke for mye sagt at det var *virkelig* hyggelig stemning deroppe. Det er ikke tvil om at hytta og omgivelsene har sin sjarm og at det er blitt møtestedet for alle oss som har vårt virke i Proton.

Deltakerantallet var også større enn vanlig. På grunn av den milde vårluften hadde løperne sine smøringsvansker, men det så ut som de fleste allikevel fikk god gli på skiene. Flink arrangører hadde ordnet alt på beste måte. Deltakerne fikk varm melk etter innkomsten og det var anledning til et forfriskende badstuebad.

I langrennet var innlagt skyting og gode skarp-skyttere fikk anledning til å øke sin poengsum hvis de ikke hadde vært raske nok i løypa. Frk. *Torbjørgh Heggveit* som vant 1. premie i BT-rennet, fikk tilatelse til å starte i raserklassen til de store »gutta«, og viste seg som en jevnbyrdig konkurrent med en

så utmerket plasering som 7.-plassen. Det kan man si var flott levert og med frk. Heggveit har Sportsklubben fått en god tilvekst blant konkurranse-deltakerne på ski. Kontorsjef Astrup valte like godt å gå 2 runder på idealtid, men forregnet seg stort på tiden. Men med sin store fart hadde han dagens beste rundetid og hadde høyst sannsynlig vunnet raserklassen hvis han hadde startet i denne klasse.

RESULTATLISTE

Klasse 1. Herrer under 30 år. 2 runder.

1. A. Risberg	52,06
2. G. Kjensli	55,04
3. A. Schröder	57,08
4. O. Brenders	57,27
5. K. Fladberg	57,55
6. E. Stensvold	58,17
7. Frk. Torbjørgh Heggveit	58,20
8. O. Mathisen	1,02,06
9. S. Thorbjørnsen	1,05,25
10. A. Olsen	1,06,07
11. Kj. Andersen	1,09,06
12. E. Jacobsen	1,10,14

Klasse 2. Herrer 30—40 år. 2 runder.

1. F. Halck	54,10
2. A. Svendsen	54,21
3. A. Paulsen	1,05,32

Klasse 3. Herrer over 40 år. 2 runder.

1. R. Böhle	54,35
2. B. Strand	1,01,29
3. J. Iversen	1,02,11



Fra venstre: Frk. Thorbjørgh Heggveit — R. Böhle — K. Astrup — A. Risberg — frk. Berit Andresen — F. Halck.

Herrer, idealtid. 1 runde.

	Oppgitt tid	Anvendt tid
1. D. Andersen	45	45,01
2. J. Wille	35	33,50
3. K. Qvenild	40	38,28
3. E. Rein	42	43,32
5. K. Antonsen	35	37,21
6. E. Myhre	41	38,07
7. K. Zetlitz	45	37,56
8. K. Lilledalen	43	46,07
9. Sv. Dahl	45	48,40
10. T. Pedersen	45	40,24
11. T. Hallingby	33,40	40,43
12. K. Astrup (2 runder)	41,30	49,26

Damer, idealtid. 1 runde.

	Oppgitt tid	Anvendt tid
1. B. Andresen	45	45,36
2. R. Theige	42	42,50
3. T. Lindemann	47	48,11
4. E. Læ	40	37,00
5. B. Gulbrandsen	45	40,47
6. K. G. Wiehe	45	49,57
7. L. Andersen	35	40,25
L. Clemetsen	40	46,05
9. K. Læ	40	51,26

A/S Proton's Direksjons vandrepokal til beste 3-mannslag tilfält

Fakturakontoret ved

K. Fladberg, O. Mathisen og A. Svendsen.

Nr. 2 ble svakstrømmontørene ved

A. Schroder, O. Brenders og S. Torbjørnsen.

Direktor Landmarks vandrepokal til beste løper i klasse 3, herrer over 40 år (idealtid) tilfält J. Wille, som i år fikk sitt første napp i pokalen. Tidligere har O. Syversen 2 aksjer i pokalen og K. Zetlitz 1.

Emigrantbrev fra U.S.A.

Som tidligere omtalt i avisen emigrerte G. Normark i fjor til U. S. A. I et brev til kontorchef K. Astrup forteller han litt om hvordan det går ham. Etter innhentet tilfältelse gjengir vi brevet:

Kjære Astrup.

De og alle andre i »Proton» har vel vært forundret over at dere ikke har hørt noe fra meg på så lang tid, men det skyldes at jeg ikke har hatt noe oppmuntrende å skrive om, så jeg har ventet så lenge for å se hvordan det ville gå.

De sa til meg for avreisen at ikke alt var så godt bestandig som det kunne se ut for, og De fikk rett, selv var jeg forberedt på hva som helst, men jeg må tilstå at jeg ble veldig skuffet. Her heter det »hjelp deg selv», og derfor søkte jeg jobb 3 dager etter ankomsten hit og fikk med engang på en farmindustri-fabrikk, språket her er forskjellig fra engelsk, så jeg skjønte ikke det plukk hva de forklarte meg, men de viste meg hvordan arbeidet skulle gjøres. Deretter gikk de og overlot meg til meg selv, så jeg hadde det veldig vanskelig til å begynne med, men etpar arbeidskamerater hjalp meg når det var rent galt, og på en uke gikk alt fint.

Jeg arbeidet der i 6 måneder, søkte så en annen jobb og fikk også den med engang. Denne posten er meget vanskeligere, da jeg må arbeide med forskjellige maskiner, men »The Boss» er hyggelig mot meg og viser meg alt på hver maskin jeg arbeider med, så nå kan

jeg betjene 8 forskjellige dreie-, bore og fresemaskiner og alt går fint nå.

Arbeidstiden er fra 7 morgen til 4,30 ettermiddag så jeg må opp kl. 5 hver morgen fordi jeg må ta to busser for å nå fabrikk og er ikke hjemme før kl. 5,45. For meg som var uvant er arbeidet hardt og slitsomt, jeg må stå 9 timer om dagen med en halv time middag 12—12,30 og der er mange tunge loft, men heldigvis har jeg mitt gode humør i behold og går på med krum nakke og banner på at en nordmann er like god som en american.

Reisen over til New York var et eventyr, med fint vær hele tiden, god mat og hyggelige medpassasjerer, musikk og selskapelighet både på C-dekk, 1. pl. og turistklasse og vi kunne gå hvor vi ønsket. Vi var innom Halifax med 200 reisende, og kom til New York kl. 12 natt den 16 mars. Vi var litt nervøse neste morgen da passkontrollen kom ombord, man kan aldri vite om alt er som det skal være, men da turen kom til oss varte pinen bare 15 minutter, så gikk porten opp til »Gods own Country» og vi vandret lykkelig i land. Vi måtte vente i 8 timer på toderen, men da han kom brukte han 20 minutter på alle våre kasser og koffert, så han var veldig grei, så kom transportfirmaet og tok alle kasser og koffert og vi tok bare håndbagasjen og fikk kapret en cab, der førte oss til hotell »Langwell» i 44 str. like om hjørnet av Broadway. Vi bodde der i 3 dager, så gikk det til Washington for å avlegge den argentinske ambassadør en vititt, jeg ble invitert 2 ganger til ham under vårt 4 dagers opphold i Washington. Vi så mange ting og var bl. a. i Capitol i 4 timer og vi var også i kongressalen og hørte på debatten. Så tilbake via New York til Chicago hvor vi bodde på hotell »Atlantic» i 3 dager, da kom min svoger og hans kone og hentet oss. Vi bodde hos min svoger i 6 uker, da fikk vi leiet et 2 etasjes hus mot å holde vertinnen med frokost og aften, men etter 2 måneder var vi lei dette enda det var like i city, så fikk vi en deilig leilighet i Carlisle Ave på 5 rom og bad, stor balkong. De blir vel trett av lese alt dette, så jeg skal bare tilføye at Amerika er ikke noe å lengte etter, vi må arbeide hardt og spare hver cent en kan, skal en greie seg og det er vanskelig å spare penger her, især i det siste år er alt blitt veldig dyrt. De fleste har sitt eget hus og bil, men begge deler er som regel tatt med avdrag hver måned. Til min leilighet hører en stor prektig garasje og jeg kunne hatt bil hvis jeg hadde villet, da man kan få en god brukbar bil fra ca. 100 \$ og oppover. Jeg er kommet godt inn i politikken her, men skal ikke komme inn på dette her, da jeg venter mitt første papir snart. Skulle det være noe De ville ha herfra vil det være meg en glede å hjelpe Dem.

Hils til alle i Proton.

Hjertelig hilsen Deres

Gustav Normark.

Verdens største protonmikroskop.

som dets franske oppfinnere håper vil sette dem i stand til å se mindre partikler enn menneskeøyet hittil har skuet, er i disse dager blitt perfektjonert. To franske fysikere — Claude Magnan og Paul Chanson — hevder at det nye mikroskopet alt har nådd resultater som er åtte ganger bedre enn de som er oppnådd med det beste elektronmikroskop, som kan forsterke en gjenstand 60 000 ganger.

I protonmikroskopet må partiklene som skal studeres plasseres i et absolutt luftomt rom. Det samme er tilfelle i elektronmikroskopet. Den minste luftstrøm i mikroskopets rør forstyrrer protonene og forvrenger bildet. En luftpumpe av ny modell setter en i stand til å lage et nesten fullkomment vakuum.

Det er synd på tannlegen som satt og ventet på kunder — og så kom det ikke en kjeft.



BIBLIOTEKET

Nye bøker.

- DK 621.396. Dr. B. G. Dammers, Ing. J. Haantjes, J. Otte og Ir. H. Van Suchtelen: Anwendung der Elektronenröhre in Rundfunkempfängern und Verstärkern. Buch 2. Philips' Technische Bibliothek.
- DK 05. Emil Diesen: Arbok 1951—52 over Jern- og Metallindustri. Fortegnelse over mekaniske verksteder, maskinfabriker, motorfabrikker, pengeskap-, stanse-, verktøy-, jern-, metallvare- og blikkfabrikker. Tråd-, spiker-, automobil-, vogn- og sykkelfabrikker. Fabrikker for elektrisk materiell m. v.
- DK 621.3. Symmetrical Components (as applied to the analysis of unbalanced electrical circuits). Av C. F. Wagner og R. D. Evans.
- DK 621.317. Oppslagsbok til bruk ved innkjøp av vitenskapelig utstyr. Utgitt av Norges Teknisk - Naturvitenskapelige Forskningsråd 1951.
- DK 337. Tollavgifter 1951—52.
- DK 621.3. Gordon S. Brown og Donald P. Campbell: Principles of Servomechanism (Dynamics and Synthesis of Closed-Loop Control System).
- DK 621.396. J. P. Heyboer og P. Zijlstra: Transmitting Valves (The Use of Pentodes, Tetrodes and Triodes in Transmitter Circuits).
- DK 386. Norsk Skipsfartkalender og Sjøfartslovbok.
- DK 620. Norges Industriforbund. Bedrifts- og personregister m.v. 1951.
- DK 621.313. Fritz Raskop: Der Katechismus für die Ankerwickeler.
- DK 621.301. VDE-Vorschriften. Utgitt av Verband Deutscher Elektrotechniker e. V. Bind 1. Allgemeines-Starkstromanlagen.
- DK 380. Wilhelm Keilhau: Handelens venner og Oslo Handelsstands Forening 1841—1941.
- DK 05. Aftenpostens Oppslagsbok: Hvem—Hva—Hvor 1952.
- DK 34. K. Torgersen: Selvangivelsen og skattene.
- DK 34. Thor Refsland: Selvangivelse for alle.
- DK 621.301. Norges Elektriske Materiellkontroll: Godkjent elektrisk materiell 1952.
- DK 621.301. Norges Elektriske Materiellkontroll: Godkjente elektriske apparater 1952.
- DK 621.301. Oslo Lysverker: Særbestemmelser om utførelse av elektriske anlegg tilknyttet elektrisitetsverkets lavspenningsnett.
- DK 31. Statistisk årbok.
- DK 658.3. Arbetsledarens tekniska handbok. Bind III.
- DK 621.3. Günther Oberdorfer: Lexikon der Elektrotechnik.
- DK 621.315. O. Strand: Ledningsmontasje.
- DK 621.301. Svenska Elektriska Materialkontrollanstalten: Godkänd elektrisk materiel. april 1951.
- DK 621.313. Dr.-Ing. W. Schuisky: Elektromotoren. Ihre Eigenschaften und ihre Verwendung für Antriebe.
- DK 78. Sverre Hagerup Bull: Musikkens Verden.



Vi gratulerer:

Trondheim.

Bryllup 19 januar 1952:

Frøken Synnøve Traasdahl og tekniker Per Just Skaret.

Frøken Brit Petersen og montør Olav Johansen.

Bryllup 1 mars 1952:

Frøken Inger Hansen og kontorassistent Odd Handberg.

Oslo.

Bryllup 9 januar 1952:

Frøken Rose Berg (lagerkontoret) og Jasper Lee King jr.

Svensk.

Man satt och resonerade om affärer och försäljare och någon kom att nämna unge Äppelblads namn.

— Den mannen kan sälja!

— Verkligen?

— Jo, akta er. En bekant till mej köpte en gång en gökklocka. Och tro mej eller ej, men Äppelblad fick honom att köpa ett paket fågelfrö också!

PROTON AVISEN

Utgitt for arbeidere og funksjonærer i firmaet og dets datterselskaper av

ARBEIDSSKAPET
PROTON
TILHØRER
SIEMENS
OSLO

Redaktør:

Johan Gabrielsen

I redaksjonskomiteén:

Kaare Qvenild

Faste medarbeidere:

Bedriftsidrett: Bjørn Nielsen

Trondheim: Johs. Hellesvik

Bergen: O. K. Sættem

Adresse: Rosenkrantzgt. 11, Oslo
Ekspedisjon i Reklameavdelingen